

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΜΥΡΟΦΟΡΑ ΧΑΤΖΑΝΤΩΝΗ – Α.Μ.Σ. :12919

ΘΕΜΑ: Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟ (1947-2013)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΠΑΠΠΑΝΗΛΙΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2014

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΕΛ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
1.1. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ	5
1.2. ΚΛΙΜΑ	5
1.3. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΔΑΦΟΥΣ	5
1.4. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΝΟΜΟΥ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ	6
1.5. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ	9
1.6. Ο ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΣΔΕΑ) ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	9
1.7. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	11
1.8. Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	11
1.9. ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΣΕΙΣΜΟΥΣ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
2.1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	13
2.2. ΕΙΔΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	13
2.3. ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	14
2.3.1. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	15
2.3.2 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	15
2.3.3 ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	16
2.3.4. ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	16
2.3.5. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	16
2.3.6. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	17
2.3.7. ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	17
2.3.8. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	18
2.3.9. ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	18
2.3.10. ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	18
2.4. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	19
2.4.1. ΟΦΕΛΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	19
2.4.1.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	19
2.4.1.2. ΛΟΙΠΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	19
2.4.2. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	20
2.5 ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ	21
2.5.1. Η ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	21
2.5.2. ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ	22
2.5.3. Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ	23
2.5.4. ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ	24
2.5.5 ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΡΟΥ	25
2.5.6. ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΛΥΜΝΟΥ	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
3.1. Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	27
3.2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ	27
3.3. ΑΦΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ	30
3.4. ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ	31

3.5. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ	33
3.6. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	35
3.7. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟ	37
3.8. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	38
3.9. ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
4.1. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	42
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	45
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	48

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τομέας του τουρισμού σήμερα αποτελεί την βαριά βιομηχανία της ελληνικής οικονομίας. Ο τουρισμός υπήρχε από αρχαιοτάτων χρόνων και ήταν προνόμιο μόνο των λίγων οικονομικά εύπορων ανθρώπων. Σήμερα όμως αποτελεί βασικό κομμάτι της ζωής των περισσότερων, πλουσίων αλλά και οικονομικά ασθενέστερων.

Τα Δωδεκάνησα είναι ένας τόπος ο οποίος διαθέτει μεσογειακό κλίμα και είναι αρκετά πλούσιος σε φυσική ομορφιά. Επίσης έχει τεράστια ιστορία και αρχαιολογικά μνημεία. Όλα αυτά τα στοιχεία κάνουν την περιοχή αυτή να είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς της Ελλάδας αλλά και της Μεσογείου.

Στην παρούσα εργασία γίνεται αναφορά στον τουρισμό των Δωδεκανήσων από το έτος 1947 έως το 2013. Στο πρώτο κεφάλαιο περιγράφω την γεωγραφική τους θέση, τα χαρακτηριστικά εδάφους των Δωδεκανήσων, το κλίμα τους και την ιστορία τους. Επίσης γίνεται αναφορά μέσα από έναν πίνακα στην εξέλιξη του πληθυσμού του νομού αλλά και άλλων τουριστικών νομών. Ακόμη αναλύω σε ποιους τομείς στηρίζεται η οικονομία των Δωδεκανήσων και αναφέρομαι στο πόσο σημαντικό ρόλο παίζει ο τουρισμός στην ανάπτυξη μιας οικονομίας ενός τόπου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύω την έννοια του τουρισμού και τους κύριους λόγους ανάπτυξης του. Επίσης γίνεται παρουσίαση των ειδών του τουρισμού και των μορφών του. Ο τουρισμός εκτός από τις θετικές επιπτώσεις του ξέρουμε ότι έχει και αρνητικές. Σε αυτό το σημείο της πτυχιακής αναλύουμε τα οφέλη του αλλά και τις αρνητικές επιδράσεις που μπορεί να επιφέρει σε έναν τόπο. Επίσης στο ίδιο κεφάλαιο παρουσιάζω μερικά από τα πιο σημαντικά αξιοθέατα των Δωδεκανήσων

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύω τον Δωδεκανησιακό τουρισμό από τις αρχές της δεκαετίας του 1950 έως το 2013. Αναφέρομαι δηλαδή στην εξέλιξη της τουριστικής κίνησης (αφήξεις και διανυκτερεύσεις) του συγκεκριμένου νομού. Μέσα από πίνακες παρουσιάζονται οι κύριες εθνικότητες τουριστών που επιλέγουν τα Δωδεκάνησα για τις διακοπές τους αλλά και οι δαπάνες που έγιναν στην Ρόδο και στην υπόλοιπη Ελλάδα γενικά. Επίσης αναφέρομαι στο ποια ήταν τα πρώτα ξενοδοχεία των Δωδεκανήσων, ποιο είναι το ξενοδοχειακό δυναμικό που διαθέτει σήμερα ο νομός αλλά και πόσα ξενοδοχεία διαθέτουν σε σχέση με τα Δωδεκάνησα και οι υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας. Ακόμη αναφέρομαι στον αριθμό των ενεργών επιχειρήσεων της Δωδεκανήσου σήμερα και τις διαχωρίζω σε κατηγορίες. Στο ίδιο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στους φορείς και στα όργανα τα οποία είναι υπεύθυνα για την διαφημιστική προβολή των νησιών. Τέλος προσδιορίζονται τα προβλήματα του τουρισμού των Δωδεκανήσων και προτείνονται κάποιοι τρόποι για την επίλυση τους.

Τέλος στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα μελλοντικά οφέλη του τουρισμού αλλά και στις μελλοντικές προοπτικές του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 : ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ

Ο νομός Δωδεκανήσων βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα Νοτίου Αιγαίου ανάμεσα στην Σάμο και την Κρήτη και σε απόσταση αναπνοής από τα Μικρασιατικά παράλια. Η ονομασία των Δωδεκανήσων δεν αντιπροσωπεύει όλα τα νησιά που βρίσκονται στα όρια του νομού. Αυτό συμβαίνει διότι αποτελούνται από 18 μεγάλα νησιά και από πάρα πολλά μικρά νησάκια και βραχονησίδες, που φτάνουν τον αριθμό 163. Το νησί της Ρόδου είναι το μεγαλύτερο νησί των Δωδεκανήσων αλλά και η πρωτεύουσα τους. Από το 2010 και ύστερα από την εφαρμογή του σχεδίου << Καλλικράτη >> τα Δωδεκάνησα ανήκουν στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.

(www.holiday.gr)

1.2 ΚΛΙΜΑ

Το κλίμα στα Δωδεκάνησα σύμφωνα με το βιβλίο του κυρίου Λογοθέτη Μ.<< Η οικονομία της Δωδεκανήσου κατά τα έτη 1990-2010>> είναι το πιο ήπιο κλίμα των νησιών του Αιγαίου, με ήπιους χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια. Η μέση ετήσια θερμοκρασία του αέρα είναι 19,2 βαθμοί κελσίου και της θάλασσας 20 βαθμοί κελσίου. Επίσης οι βροχερές μέρες όλο το έτος φθάνουν τις 80 ημέρες και το ύψος των βροχοπτώσεων 674,4 χλστ. Άλλο ένα κλιματολογικό χαρακτηριστικό είναι ότι τα Δωδεκάνησα έρχονται στην πρώτη θέση όσον αφορά την ετήσια ηλιοφάνεια και φθάνει τις 3,745 ώρες Τα άριστα κλιματολογικά στοιχεία του δωδεκανησιακού συμπλέγματος αποτελούν έναν από τους κύριους παράγοντες τουριστικής έλξης.

1.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΔΑΦΟΥΣ

Το έδαφος τους θα το χαρακτήριζε κανείς ορεινό και πετρώδες. Το 42% της συνολικής έκτασης είναι πεδινό, το 26% ημιορεινό και το 32% ορεινό. Τα περισσότερα από τα Δωδεκάνησα διαθέτουν βουνά, μερικά από τα οποία είναι τα παρακάτω : Στην Ρόδο υπάρχει το όρος Αταβύρου (1240μ.). Στην Κω υπάρχει η οροσειρά Δίκαιος (875μ.), στην Κάρπαθο η οροσειρά Κυμαράς (1.290 μ.), στην Κάλυμνο τα βουνά Προφήτης Ηλίας (752 μ.) κ.τ.λ. Πεδινές εκτάσεις βρίσκονται

κυρίως στην Ρόδο και την Κω και ελάχιστες σε Λέρο και Αστυπάλαια. Επίσης λόγω του ηφαιστειογενούς υπεδάφους υπάρχουν πολλές ιαματικές πηγές. Στην Ρόδο έχουμε την πηγή της Καλλιθέας η οποία είναι χλωρονατριούχος ψυχρή πηγή. Στην Κω οι χλωρονατριούχες θερμές πηγές του Αγίου Φωκά και της Ρόδου. Στη Νίσυρο η πηγή του Μανδρακίου, θερμή αλιπηγή και στην Κάλημο η ομοιόθερμη πηγή της Καλύμνου. Ακόμη υπάρχουν η λίμνη των Νάνων στη Ρόδο, η Αλυκή Τιγκακίου στην Κω και το Έλος Ψαλίδι στην Κω. Τέλος ένα μεγάλο μειονέκτημα για την ανάπτυξη των νησιών Νίσυρος, Σύμη, Χάλκη, Καστελλόριζο και Πάτμος είναι το γεγονός ότι είναι άνυδρα.

(www.aerologio.gr)

Εικόνα 1.: Ο χάρτης των Δωδεκανήσων

1.4 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΝΟΜΟΥ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ

Στον παρακάτω πίνακα παραθέτονται κατά σειρά μεγέθους όλα τα Δωδεκάνησα, η πρωτεύουσα του κάθε νησιού, η έκταση, ο πληθυσμός τους το 1971 και το 2011, καθώς και η μεταβολή του πληθυσμού τους :

Πίνακας 1. : Εξέλιξη του πληθυσμού στο Νομό Δωδεκανήσων 1971-2011

ΝΗΣΙ	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χλμ)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 1971	ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ % 1971-2011
Ρόδος	1.401,46	115.490	66.606	Ρόδος	+73,4
Κάρπαθος	300,152	6.181	5.420	Πηγάδια	+14,0
Κως	287,611	33.388	16.650	Κως	+100,5
Κάλυμνος	110,581	16.001	13.097	Πόθια	+22,2
Αστυπάλαια	96,42	1.334	1.139	Αστυπάλαια	+17,1
Κάσος	66,419	1.084	1.353	Φρυ	-19,9
Τήλος	61,487	780	349	Μεγάλο χωριό	+123,4
Σύμη	57,865	2.590	2.489	Σύμη	+4,1
Λέρος	54,052	7.907	8.494	Αγία Μαρίνα	-6,9
Νίσυρος	41,263	987	1.253	Μανδράκι	-21,2
Πάτμος	34,142	2.998	2.432	Πάτμος	+23,3
Χάλκη	26,988	478	387	Χάλκη	+23,5
Σαρία	20,429	45	45		0
Λειψοί	15,842	790	597	Λειψοί	+32,3
Ψέριμος	14,615	80	108	Ψέριμος	-25,9
Αγαθονήσι	13,41	185	160	Μεγάλο χωριό	+15,6
Λέβιθα	9,121	0	9		-100
Καστελλόριζο	9,113	492	264	Καστελλόριζο	+86,4
Σύρνα	7,868	0	7		-100
Αλιμιά	7,427	0	0		-
Αρκοί	6,697	44	46		-4,3
Νίμος	4,648	0	6		-100
Τέλενδος	4,648	94	76		+23,7
Κίναρος	4,577	0	3		-100
Γυαλί	4,558	21	32		-34,4
Φαρμακονησι	3,866	10	6		+66,6
ΣΥΝΟΛΑ	2.665,259	190.979	121.028		+57,8

Πηγή Wikipedia.org.

Η συνολική έκταση του νομού σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα είναι 2.665,259 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Το 1971 ο συνολικός πληθυσμός της ήταν 121.028. Ενώ το 2011 οι κάτοικοι ήταν 190,979 αυξήθηκαν δηλαδή κατά 57,8 %. Συγκεκριμένα οι κάτοικοι της Ρόδου αυξήθηκαν από 66.606 σε 115.490, η Κάρπαθος από 5.420 σε 6.181, η Κως από 16.650 σε 33.388 και η Κάλυμνος από 13.097 σε 16.001 κ.τ.λ.. Λόγω των άσχημων οικονομικών συνθηκών που επικρατούσαν στην Ελλάδα, πολλοί κάτοικοι έφυγαν από τα Δωδεκάνησα λόγω της μετανάστευσης προς το εξωτερικό. Όμως πολλοί ήταν και αυτοί οι οποίοι ήρθαν από τα μικρότερα νησιά και εγκαταστάθηκαν στα μεγαλύτερα (Ρόδος, Κως,) αναζητώντας ένα καλύτερο αύριο μιας και η περιοχή αυτή λόγω του τουρισμού είναι πολύ ανεπτυγμένη .
(el.wikipedia.org)

Εξέλιξη Πληθυσμού σε συγκεκριμένους τουριστικούς νομούς

ΝΟΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ						Δ%
	1951	1961	1971	1981	1991	2001	
Δωδεκανήσου	121,480	123,021	121,017	145,071	163,476	188,279	53,0
Χαλκιδικής	75,735	79,849	73,850	79,036	93,653	98,801	23,8
Ρεθύμνου	72,179	69,943	60,949	62,634	70,095	78,936	12,9
Κυκλάδων	125,959	99,959	86,337	88,458	94,005	109,854	9,9
Ζακύνθου	38,062	35,509	30,187	30,014	32,557	38,822	9,3
Κερκύρας	105,414	101,770	92,933	99,477	107,592	111,068	9,1
Λασιθίου	73,784	73,880	66,226	7,0,053	71,279	75,734	2,5

Πηγή: Αθανασίου et al,1992, Παυλόπουλος και Κουζέλης,1998, Στατιστικές Επετηρίδες ΕΣΥΕ

Ο παραπάνω πίνακας μας παρουσιάζει την εξέλιξη του πληθυσμού σε συγκεκριμένους τουριστικούς νομούς από το 1951 έως το 2001. Σύμφωνα με αυτόν η συμβολή του τουρισμού σε αυτές τις τουριστικές περιοχές έχει παίξει πολύ σημαντικό ρόλο, αφού την χρονική περίοδο 1951-2001 ο πληθυσμός τους αυξήθηκε αντί να μειωθεί όπως είχε συμβεί σε άλλες περιοχές λόγω της ανεργίας. Συγκεκριμένα ο Νομός Δωδεκανήσου έχει σημειώσει την μεγαλύτερη αύξηση με 53%, ο Νομός Χαλκιδικής 23,8% , Νομός Ρεθύμνου 12,9%, ο Νομός Κυκλάδων 9,9%, ο Νομός Ζακύνθου 9,3%, ο Νομός Κερκύρας 9,1% και ο Νομός Λασιθίου 2,5%.

1.5. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ

Η οικονομία των Δωδεκανήσων διαφέρει από νησί σε νησί. Ο κύριος Λογοθέτης Μ. αναφέρει στο βιβλίο του << Η οικονομία της Δωδεκανήσου κατά τα έτη 1990-2010>> ότι τα πιο ανεπτυγμένα οικονομικά είναι η Ρόδος και η Κως. Η οικονομία των νησιών στηρίζεται κυρίως στην γεωργία, στην κτηνοτροφία, στην ναυτιλία στην σπογγαλιεία και στην βιομηχανία-βιοτεχνία, (αλευροβιομηχανία,καπνοβιομηχανία,κεραμοποιία,σαπωναποιία,οινοποιία,ταπητουργία και ελαιουργία). Με αυτές τις δραστηριότητες κυρίως ασχολούνταν οι Δωδεκανήσιοι πριν από πολλές δεκαετίες. Τα τελευταία χρόνια το σκηνικό της οικονομίας τους έχει τροποποιηθεί κατά πολύ, καθώς ο κλάδος του Τουρισμού είναι αυτός που παίζει πρωταρχικό ρόλο στην περιοχή αυτή.

ΑΕΠ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ 2005				
	Α' γενής	Β' γενής	Γ' γενής (εκτός τουρισμού)	Τουρισμός
Σε χιλ ευρώ	95,735	425,991	1,781,572	942,982
%	2,9%	13,1%	54,9%	29,0%

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ και ΑΙΓΑΙΟΝ Α.Ε. Σύμβουλοι Τεχνικής και Οικονομικής Υποστήριξης.

Ο πρωτογενής τομέας στα Δωδεκάνησα το 2005 κατείχε το 2,9%, ο δευτερογενής το 13,1%, ο τριτογενής το 54,9 % και ο τουρισμός(τομέας ξενοδοχείων και εστίασης) ξεχωριστά το 29,0%. Είναι προφανές από τον πίνακα ότι ο Α'γενής και ο Β'γενής τομέας έχουν πολύ μικρό ποσοστό. Ενώ ο Γ'γενής και ο Τουρισμός έχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά. Αυτό συμβαίνει διότι η κύρια οικονομία των περισσότερων από τα νησιά των Δωδεκανήσων όπως και ολόκληρης της Ελλάδας βέβαια είναι στηριγμένη στον τουρισμό. Οι κάτοικοί της Δωδεκανήσου έχουν εκμεταλλευτεί και έχουν αναδείξει κατά πολύ μεγάλο βαθμό τις φυσικές ομορφιές της περιοχής τους, με αποτέλεσμα να είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς. Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία τα Δωδεκάνησα βρίσκονται στην 2^η θέση κατά σειρά προτίμησης, καθώς το 17 % των τουριστών που έρχονται στην Ελλάδα, τα επιλέγουν για τις διακοπές τους.

<http://www.greekarchitects.gr>

1.6 Ο ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΣΔΕΑ) ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Ο ΣΔΕΑ σύμφωνα με το βιβλίο Περιφερειακή Ανάπτυξη της Ελλάδας (Πετράκος και Ψυχάρης) είναι ένας δείκτης ο οποίος χρησιμοποιείται για να εκφράσουμε το επίπεδο ευημερίας και ανάπτυξης μεταξύ των νομών και των περιφερειών της Ελλάδας. Οι

μεταβλητές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του ΣΔΕΑ είναι μία σειρά από αναπτυξιακοί δείκτες 21 στον αριθμό τους οποίους τους αντλούμε από 7 διαφορετικούς τομείς (οικονομία, παραγωγική διάρθρωση, ευημερία, ανθρώπινο δυναμικό, απασχόληση, ελκυστικότητα, δημογραφικές συνθήκες, κοινωνικές και παραγωγικές υποδομές. Ο δείκτης του ΣΔΕΑ είναι η μέση τιμή των 21 διαφορετικών μεταβλητών και παίρνει τιμές από το 0 έως το 100. Όταν ο ΣΔΕΑ μιας περιοχής είναι πλησιάζει το εκατό σημαίνει πως έχει μεγάλη ευημερία και ανάπτυξη, ενώ όταν είναι κοντά στο μηδέν η περιοχή αυτή έχει χαμηλή ευημερία και ανάπτυξη. Ο τύπος του ΣΔΕΑ είναι:

$\Sigma\Delta\text{E}\text{A}_i = \Sigma_i (X_i) / N_i$ όπου X_i είναι η τυποποιημένη τιμή της μεταβλητής X_i και N είναι ο αριθμός των μεταβλητών. Η τυποποιημένη τιμή X_i προκύπτει από τον τύπο $X_i = 100 [X_i - X_{\min}] / [X_{\max} - X_{\min}]$

Σύνθετος Δείκτης Ευημερίας και Ανάπτυξης (ΣΔΕΑ) σε επίπεδο Νομού

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΔΕΑ 2000
ΕΛΛΑΔΑ	
Αττική	70,4
Θεσσαλονίκη	55,5
Δωδεκάνησα	49,3
Κυκλάδες	46,9
Χανιά	41,1
Ηράκλειο	40,6
Μαγνησία	39,2
Σάμος	38,9
Κεφαλληνία	38,5
Χίος	37,2
.....
.....
Φλώρινα	24,7
Κιλκίς	24,3
Γρεβενά	22,3
Αιτωλοακαρνανία	22
Καρδίτσα	21,3
Σέρρες	21,0
Άρτα	20,9
Θεσπρωτία	20,1
Ηλεία	17,2
Ευρυτανία	16,8

Πηγή : Τεχν. Χρον. Επιστ. Έκδ. ΤΕΕ, ΙΙ, τεύχ. 1-2 2003, Tech. Chron. Sci. J. TCG, ΙΙ, No 1-2

Όπως βλέπουμε στον παραπάνω πίνακα πρώτη έρχεται η Αττική με 70,4 , δεύτερη η Θεσσαλονίκη με 55,5 και τρίτα τα Δωδεκάνησα με 49,3. Από αυτό μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η τουριστική ανάπτυξη του νομού έχει συμβάλει σε πολύ μεγάλο ποσοστό στην υψηλή τιμή του ΣΔΕΑ.

1.7 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Οι μεταφορές στα Δωδεκάνησα γίνονται αεροπορικά και ακτοπλοϊκά. Μόλις 8 αεροδρόμια διαθέτουν τα Δωδεκάνησα και αυτά βρίσκονται: στην Ρόδο, Κω, Κάρπαθο (τα οποία είναι και διεθνή αεροδρόμια), στην Καστελόριζο, Κάσο, Κάλυμνο, Αστυπάλαια και Λέρο. Υπάρχουν γραμμές οι οποίες συνδέουν τα νησιά αυτά με την Ηπειρωτική Ελλάδα, την Νησιωτική και την Αθήνα. Ακόμη διαθέτουν πλήρες δίκτυο ελικοδρομιών, το οποίο όμως χρησιμοποιείται για αμυντικές ανάγκες κυρίως αλλά και για την επείγουσα μεταφορά των κατοίκων λόγω προβλημάτων υγείας. Επίσης ακτοπλοϊκά γίνεται και η σύνδεση της Ρόδου, Κω, Καστελόριζου και Σάμου με την γειτονική χώρα Τουρκία. Τα επιβατικά πλοία της γραμμής συνδέουν τα νησιά μεταξύ τους αλλά και με τον Πειραιά. Τους θερινούς μήνες τα δρομολόγια είναι πιο συχνά, όμως όσον αφορά τα χειμερινά τα πράγματα δεν είναι ικανοποιητικά διότι τα πλοία δεν περνάνε σε τακτά χρονικά διαστήματα και όταν ο καιρός είναι κακός τα νησιά μένουν αποκλεισμένα από την υπόλοιπη Ελλάδα. Έτσι λόγω έλλειψης υποδομών τα μικρά νησιά δεν κατάφεραν να αναπτυχθούν με αποτέλεσμα πολλοί από τους κατοίκους αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν.

(www.rodiki.gr)

1.8. Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Οι πρώτοι κάτοικοι των νησιών ήταν οι Τελχίνες και οι Κάρες και αργότερα οι Αχαιοί και οι Δωριείς.

Η ονομασία τους επικράτησε όταν το 1908 οι Νεότουρκοι θέλησαν να αφαιρέσουν τα προνόμια που τους είχε δώσει ο σουλτάνος Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής και για να τα διαχωρίσουν από τα υπόλοιπα νησιά τα ονόμασαν << Δωδεκάνησα >>.

Εξαιτίας της γεωγραφικής τους θέσης τα νησιά αυτά αποτέλεσαν το μήλον της έριδος για πολλούς κατακτητές. Από το 1310 έως το 1522 βρίσκονταν υπό την εξουσία των Ιωαννιτών Ιπποτών. Αργότερα τα κατέλαβαν οι Τούρκοι και από το 1912 οι Ιταλοί. Το 1920 με την Συνθήκη των Σεβρών τα Δωδεκάνησα παραχωρούνται στην Ελλάδα εκτός από την Ρόδο η οποία παρέμεινε υπό ιταλική διοίκηση. Όμως εξαιτίας της

μικρασιατικής καταστροφής βρήκαν ευκαιρία οι Ιταλοί να αναιρέσουν την υπόσχεσή τους και να επιστρέψουν στην παλιά τους θέση, προσπαθώντας να τα εξιταλίσουν. Μετά την συνθηκολόγηση των Ιταλών το 1945 τα νησιά περνάνε στα χέρια των Γερμανών.

Όταν τελείωσε ο πόλεμος και αφού οι Γερμανοί είχαν χάσει, η Ελλάδα κατάφερε να πάρει τα εδάφη της πίσω. Το 1947 στο Παρίσι, το Ανώτατο Συμβούλιο των 4 Μεγάλων Δυνάμεων (Αγγλίας, Ηνωμένων Πολιτειών, Γαλλίας και ΕΣΣΔ) αποφάσισε να ενωθούν και πάλι τα Δωδεκάνησα με την Ελλάδα και αυτό επικυρώθηκε με την Ελληνοϊταλική Συνθήκη Ειρήνης. Έτσι λοιπόν οι Βρετανικές Στρατιωτικές Αρχές εγκαταλείπουν το νησί και στις 7 Μαρτίου του 1947 γίνεται και η επίσημη ένωση των Δωδεκανήσων με την Μητέρα Ελλάδα

(www.istorikathemata.com), (el.wikipedia.org), (www.kathimerini.gr)

Εικόνα 2 : Ο Αντιναύαρχος Περικλής Ιωαννίδης υπογράφει το πρωτόκολλο για την παράδοση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα.

1.9 ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΣΕΙΣΜΟΥΣ

Πολλές ήταν και οι ζημιές στα Δωδεκάνησα οι οποίες προήλθαν από τους σεισμούς. Το 1843 ένας καταστροφικός σεισμός έπληξε το νησί της Χάλκης μεγέθους 6,5 βαθμών της κλίμακας ρίχτερ. Αυτός ο σεισμός ήταν η αιτία για να χάσουν τη ζωή τους 600 άνθρωποι, να βυθιστούν πολλά πλοία και να καταρρεύσει ένα ολόκληρο βουνό. Επίσης στην Κω το 1933 χτύπησε και πάλι ο εγκέλαδος μεγέθους 6,6 βαθμών της κλίμακας ρίχτερ. Σ' αυτόν τον σεισμό 200 άτομα σκοτώθηκαν και ολόκληρη η πόλη της Κω καταστράφηκε.

(users.sch.gr)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1.: ENNOIA TOY TOYΡΙΣΜΟΥ

Τουρισμός σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει η Εγκυκλοπαίδεια Επιστήμη και Ζωή, είναι η μετακίνηση ενός ή πολλών ανθρώπων από τον τόπο διαμονής τους σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς και η διαμονή τους σε αυτούς με σκοπό την αναψυχή, την ξεκούραση και την απόλαυση διάφορων εμπειριών. Η λέξη αυτή προήλθε από την Γαλλική περιοχή Tours όπου και έγινε η πρώτη μαζική μετακίνηση των ανθρώπων.

Ο τουρισμός δεν είναι καινούργιο φαινόμενο, υπήρχε από τα αρχαία χρόνια. Όμως μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνα ήταν αποκλειστικό προνόμιο των αριστοκρατικών τάξεων. Μετά τον Β. Παγκόσμιο πόλεμο όμως έγινε ομαδικό φαινόμενο όλων των κοινωνικών τάξεων.

Οι κύριοι λόγοι της ανάπτυξης του τουρισμού είναι:

- Βελτίωση βιοτικού επιπέδου σε πολλές χώρες
- Βελτίωση οδικών δικτύων και μεταφορικών μέσων
- Υψηλότερη ασφάλεια των ταξιδιών
- Ψυχολογικοί λόγοι
- Ειρήνη
- Μόρφωση

Ο τουρισμός διακρίνεται σε εσωτερικό και εξωτερικό τουρισμό. Ο εσωτερικός είναι η μετακίνηση μέσα σε μία χώρα και ο εξωτερικός είναι η μετακίνηση από χώρα σε χώρα. Με τον εξωτερικό τουρισμό επιτυγχάνεται η διακίνηση συναλλάγματος, η οποία συμβάλλει στην ισοσκέλιση του εμπορικού ισοζυγίου. Γι αυτό πολλές χώρες του κόσμου οι οποίες ήταν φτωχές δημιούργησαν κατάλληλα έργα υποδομής όπως ξενοδοχεία, μουσεία, οδικά δίκτυα, πάρκα, κέντρα διασκέδασεων κ.α. Επίσης για την καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστών δημιουργήθηκαν διάφορα ταξιδιωτικά γραφεία και κρατικοί οργανισμοί (π.χ ΕΟΤ) οι οποίοι οργανώνουν τις διάφορες τουριστικές υπηρεσίες.

(el.wikipedia.org),(www.vlioras.gr)

2.2 : ΕΙΔΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

- Εγχώριος τουρισμός: Ο τουρισμός των κατοίκων μιας χώρας που ταξιδεύουν εντός αυτής(ένας Καλύμνιος πηγαίνει για διακοπές στην Θεσσαλονίκη).Πολλοί

Δωδεκανήσιοι ταξιδεύουν σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας είτε για λόγους αναψυχής είτε για επαγγελματικούς λόγους.

- Εξερχόμενος τουρισμός: αναφέρεται στους μόνιμους κατοίκους μιας χώρας οι οποίοι ταξιδεύουν σε μια άλλη χώρα(έναν Έλληνα που ταξιδεύει στην Αγγλία) Αυτού του είδους ο τουρισμός συναντάται στην χώρα μας, καθώς πολλοί είναι αυτοί οι οποίοι θέλουν να γνωρίσουν κ άλλους πολιτισμούς ή ακόμα και να επισκεφτούν μια ξένη χώρα για επαγγελματικούς λόγους
- Εισερχόμενος τουρισμός: αφορά τους αλλοδαπούς η οποίοι ταξιδεύουν σε μια δεδομένη χώρα(έναν Ρώσο που ταξιδεύει στην Ελλάδα). Η χώρα μας επειδή διαθέτει πολλά αξιοθέατα, μεγάλη ιστορία και άφθονο ήλιο αποτελεί έναν από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς κάθε χρόνο.
- Διεθνής τουρισμός: το σύνολο του εισερχόμενου και του εξερχόμενου τουρισμού
- Εσωτερικός τουρισμός: το σύνολο του εγχώριου και του εισερχόμενου τουρισμού.
- Εθνικός τουρισμός: το σύνολο του εγχώριου και του εξερχόμενου τουρισμού.
- Μαζικός τουρισμός: είναι ο τουρισμός ο οποίος γίνεται οργανωμένα με ταξιδιωτικά πακέτα και από πολλούς ανθρώπους μαζί, σε περιοχές η οποίες είναι διάσημες και δημοφιλείς. Ένας τέτοιος προορισμός είναι η πανέμορφη Ρόδος.

2.3. ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Εναλλακτικός τουρισμός

Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι ένα κομμάτι των ειδικών μορφών τουρισμού, οι οποίες προσελκύουν τουρίστες που:

- α) είναι φυσιολάτρες και θέλουν να προστατέψουν το οικοσύστημα
- β) δεν επιθυμούν διακοπές κλασσικού τύπου
- γ) τους ενδιαφέρουν τα πολιτιστικά μνημεία, τα ήθη και τα έθιμα ενός τόπου και
- δ) επιθυμούν να στηρίξουν τις αγροτικές περιοχές

Στόχος του εναλλακτικού τουρισμού είναι:

- αναβάθμιση της οικονομικής αποδοτικότητας του μέσου επισκέπτη τουρίστα
- ποσοστιαία μείωση του φθηνού μαζικού τουρισμού
- επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου

Αυτή η μορφή τουρισμού τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί πολύ και στην Ελλάδα γενικά, αλλά και πιο ειδικά στο νομό Δωδεκανήσων, ο οποίος διαθέτει πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους, ιστορία και εξειδικευμένες υποδομές της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας.

Οι μορφές του εναλλακτικού τουρισμού διακρίνονται σε :

1. Θρησκευτικό τουρισμό
2. Αγροτουρισμός
3. Θαλάσσιος Τουρισμός
4. Οικοτουρισμός
5. Πολιτιστικός Τουρισμός
6. Αθλητικός Τουρισμός
7. Ιαματικός Τουρισμός
8. Εκπαιδευτικός Τουρισμός
9. Συνεδριακός Τουρισμός
10. Ιατρικός Τουρισμός

www.schoolpress.sch.gr

2.3.1. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο θρησκευτικός τουρισμός αφορά τους επισκέπτες η οποίοι ενδιαφέρονται για τα βυζαντινά μνημεία, τα μνημεία εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής, τα μοναστήρια και τις εκκλησίες. Στην Ελλάδα υπάρχει πλήθος από Βυζαντινές Εκκλησίες οι οποίες είναι διακοσμημένες με θαυμάσιες τοιχογραφίες ψηφιδωτά και σπάνιες εικόνες. Ένας από τους πιο δημοφιλείς θρησκευτικούς προορισμούς στα Δωδεκάνησα είναι το σπήλαιο της Αποκάλυψης στην Πάτμο και ο Άγιος Ταξιάρχης της Σύμης.

Εκτός από τις ελληνικές ορθόδοξες εκκλησίες υπάρχουν τόποι, μνημεία και κτίσματα άλλων θρησκειών, αφού η Ελλάδα είναι μια χώρα με μεγάλη ιστορία και με κατοίκους οι οποίοι πιστεύουν σε διάφορα δόγματα.

2.3.2. ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο αγροτουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού η οποία λαμβάνει χώρα σε αγροτικές περιοχές και δίνει τη δυνατότητα στους τουρίστες να έρθουν σε επαφή με τη φύση και να ηρεμήσουν, αφού οι περισσότεροι διαμένουν σε μεγάλα αστικά κέντρα. Οι τουρίστες φιλοξενοούνται σε διάφορους ξενώνες και συμμετέχουν στις αγροτικές δραστηριότητες, οι οποίες είναι :

- α) το μάζεμα της ελιάς
- β) ο τρύγος και η παραγωγή κρασιού ή τσίπουρου
- γ) η συγκομιδή φρούτων και βοτάνων

- δ) η φροντίδα των ζώων
- ε) μαθήματα μαγειρικής τα οποία αφορούν την ντόπια κουζίνα
- στ) εκδρομές σε υδροβιότοπους και εθνικούς δρυμούς
- ζ) κυνήγι, ιππασία, ψάρεμα κ.α.

Αποτέλεσμα του αγροτουρισμού είναι η κοινωνική και οικονομική αναβάθμιση των αγροτικών χώρων, στην συμπλήρωση του εισοδήματος των αγροτών καθώς και η ανάδειξη του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου κάθε περιοχής.

(www.tzoumerka.mourgia.gr)

2.3.3. ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αναφέρεται σε όλες εκείνες τις δραστηριότητες που έχουν άμεση σχέση με τη θάλασσα, όπως για παράδειγμα είναι η ναύλωση σκαφών αναψυχής, οι κρουαζιέρες, η κολύμβηση, τα θαλάσσια σπορ, οι καταδύσεις και η παρακολούθηση βυθού, το υποβρύχιο ψάρεμα, βόλτα σε θαλάσσιες σπηλιές κ.α.

Η Ελλάδα είναι μια χώρα της οποίας το μεγαλύτερο μέρος της περιτριγυρίζεται από θάλασσα, διαθέτει πάρα πολλά νησιά και βραχονησίδες και έχει υπέροχο κλίμα το οποίο ευνοεί τις θαλάσσιες δραστηριότητες. Στα Δωδεκάνησα η Ρόδος και η Κως διαθέτουν σύγχρονες μαρίνες οι οποίες φιλοξενούν σκάφοι αναψυχής από διάφορα μέρη του κόσμου. Επίσης η Λέρος διαθέτει πανέμορφο βυθό με πλούσιο ιστορικό ενδιαφέρον. Για αυτό και κάθε καλοκαίρι πολλοί λάτρεις των καταδύσεων την επιλέγουν για τις διακοπές τους. Και τέλος σε όλες σχεδόν τις παραλίες των Δωδεκανήσων πραγματοποιούνται διάφορα θαλάσσια σπορ π.χ. θαλάσσιο ποδήλατο, windsurfing, kitesurfing κ.α

2.3.4. ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Είναι η μορφή τουρισμού η οποία λαμβάνει χώρα σε μέρη που διαθέτουν πλούσιους φυσικούς πόρους (βουνά, λίμνες, σπηλιές, κοιλάδες, ποτάμια, χλωρίδα πανίδα, ηφαίστεια κ.α.

Ο οικοτουρισμός έχει ως στόχο :

- την προστασία του περιβάλλοντος
- την ανάδειξη και αξιοποίηση της φυσικής ομορφιάς της κάθε περιοχής
- την ενθάρρυνση για περιβαλλοντική συνείδηση των τουριστών – εκδρομέων

2.3.5. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αυτή τη μορφή τουρισμού την επιλέγουν όσοι θέλουν να ανακαλύψουν την κουλτούρα και τον πολιτισμό μιας χώρας. Αυτή η ανακάλυψη επιτυγχάνεται μέσα

από την παρακολούθηση παραδοσιακών καλλιτεχνικών εκδηλώσεων(συναυλίες θεατρικές παραστάσεις κ.α), από επισκέψεις σε μουσεία και σε αρχαιολογικούς χώρους, καθώς και παίρνοντας μέρος σε σεμινάρια για την εκμάθηση μουσικών οργάνων, παραδοσιακών χορών, κεραμικής γλυπτών κ.α.

Το πιο σημαντικό πλεονέκτημα που προκύπτει μέσα από αυτή τη μορφή τουρισμού είναι το γεγονός ότι οι τουρίστες έρχονται πολύ κοντά με τους ντόπιους ανθρώπους της περιοχής, μαθαίνοντας τις παραδόσεις τους τα ήθη και τα έθιμά τους.

(www.alterturism.gr)

2.3.6. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αθλητικός τουρισμός είναι μια μορφή ποιοτικού τουρισμού η οποία συνδέεται είτε με τη συμμετοχή σε αθλητικές εκδηλώσεις όπως είναι π.χ το τρέξιμο, το κολύμπι, η ορειβασία, το βόλλεϋ κ.α, είτε με την παρακολούθηση αυτών. Οι τουρίστες οι οποίοι λαμβάνουν μέρος στον αθλητικό τουρισμό μπορεί να είναι ή πρωταθλητές ή ερασιτέχνες αθλητές ή ακόμα και θεατές.

Αποτέλεσμα της ανάπτυξης αυτής της μορφής του τουρισμού είναι η επίτευξη μιας προστιθέμενης αξίας στο τουριστικό προϊόν μέσω της διαφοροποίησης και της αναβάθμισής του.

Η Ελλάδα είναι ο τόπος όπου γεννήθηκαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί πάρα πολλά παγκόσμια πρωταθλήματα και διεθνή τουρνουά. Λόγω αυτών των αθλητικών γεγονότων έχουν δημιουργηθεί πάρα πολλά αθλητικά στάδια και κέντρα προπονήσεων. Πιο συγκεκριμένα η Ρόδος διαθέτει σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις στο Καρακόνερο αλλά και ένα γήπεδο Γκόλφ στην Αφάντου. Επίσης στην Κάλυμνο υπάρχουν θαυμάσιοι φυσικοί βράχοι και για αυτό τον λόγο σε αυτό το νησί έχει αναπτυχθεί η αναρρίχηση. Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις αξιόλογες υποδομές τα Δωδεκάνησα αποτελούν έναν θαυμάσιο προορισμό για κάποιον ο οποίος θέλει να συνδυάσει τον τουρισμό με τον αθλητισμό.

(www.investingreece.gr)

2.3.7. ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αυτή η μορφή τουρισμού αναφέρεται σε άτομα τρίτης ηλικίας ή σε άτομα που χρήζουν θεραπείας(ψυχοθεραπείας, φυσιοθεραπείας, χαλάρωσης κ.α.).

Η Ελλάδα είναι ένας τόπος ο οποίος είναι πλούσιος σε ιαματικές πηγές με νερά και αυτό το γεγονός το εκμεταλλεύονταν οι κάτοικοί της από την αρχαιότητα. Μορφές υδροθεραπείας που υπάρχουν στον Ελλαδικό χώρο είναι :η λουτροθεραπεία, η

πηλοθεραπεία, η ποσιθεραπεία και η εισπνοθεραπεία. Οι πιο γνωστές ιαματικές πηγές στο νομό Δωδεκανήσου είναι η πηγή της Καλλιθέας στην Ρόδο, το δημοτικό υδροθεραπευτήριο, η πηγή του Παντελίδη στον δήμο Νισύρου και η πηγή του Αγίου Φωκά στην Κω .

2.3.8. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός απευθύνεται σε νέους τουρίστες, κίνητρο των οποίων είναι η συλλογή νέων εμπειριών και γνώσεων μέσα από διάφορες εκδρομές σε ιστορικά μνημεία, στη φύση, σε εθνικά πάρκα, σε ζωολογικούς κήπους καθώς και σε πολιτιστικά μνημεία. Αυτού του είδους ο τουρισμός μπορεί επίσης να βοηθήσει στην επιμήκυνση της τουριστικής σεζόν.

2.3.9. ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο Συνεδριακός τουρισμός είναι πολύ διαδεδομένος τα τελευταία χρόνια και αφορά ομάδες επιστημόνων και επιχειρηματιών οι οποίοι συμμετέχουν σε συνέδρια, σεμινάρια και εκθέσεις. Όσοι παίρνουν μέρος σε αυτά έχουν την δυνατότητα να γνωρίσουν και την περιοχή όπου τους φιλοξενεί μέσα από διάφορες εκδρομές που πραγματοποιούνται. Η Ρόδος διαθέτει αρκετές υποδομές για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού. Αλλά και η Κως ως το νησί του Ιπποκράτη προσελκύει ιατρικά και φαρμακευτικά συνέδρια κατά καιρούς .

2.3.10. ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αυτός ο τουρισμός πραγματοποιείται από άτομα τα οποία χρήζουν ιατρικής φροντίδας. Στην Ελλάδα υπάρχουν πάρα πολλοί καταρτισμένοι και θαυμάσιοι γιατροί οι οποίοι προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, εξειδικευμένο νοσηλευτικό προσωπικό, καθώς και πολύ καλές υποδομές και κτίρια. Οι τομείς της υγείας που προσελκύουν κόσμο από το εξωτερικό είναι: α) η πλαστική χειρουργική, β) οι κλινικές γονιμότητας, γ) τα κέντρα αποτοξίνωσης, δ) η αιμοκάθαρση, ε) οι οφθαλμολογικές κλινικές, στ) οι εμφυτεύσεις δοντιών κ.α. Κάποιες πόλεις της χώρας μας οι οποίες έχουν πρωτοπορήσει σε αυτό τον τομέα του τουρισμού είναι: η Αθήνα, η Κρήτη, η Θεσσαλονίκη, ανάμεσά τους βρίσκεται και η Ρόδος. Το σύστημα υγείας της Ελλάδας καταλαμβάνει την 14^η θέση ανάμεσα σε 191 χώρες παγκοσμίως.
(www.ahepahosp.gr)

2.4.ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο τουρισμός είναι μια δραστηριότητα η οποία συμβάλει σε πολύ μεγάλο βαθμό στην οικονομία μιας κοινωνίας. Δυστυχώς όμως επιφέρει και πολλά μειονεκτήματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν ή έστω να περιοριστούν.

2.4.1. ΟΦΕΛΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.4.1.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η τουριστική βιομηχανία επιδρά θετικά στην οικονομία μιας χώρας. Λόγω της ανάπτυξης του τουρισμού δημιουργούνται νέα αναπτυξιακά έργα(δρόμοι, πάρκα, παραλίες, αεροδρόμια, λιμάνια, γέφυρες κ.α) και καινούριες επιχειρήσεις. Με αποτέλεσμα να καταπολεμάτε σε μεγάλο βαθμό η ανεργία, αφού δημιουργούνται πολλές νέες θέσεις εργασίας, Άλλο ένα θετικό στοιχείο του φαινομένου του τουρισμού είναι το γεγονός ότι ενισχύεται η ύπαιθρος. Με αυτό τον τρόπο οι κάτοικοι παραμένουν στην επαρχία και δεν αναγκάζονται να μεταναστεύσουν στις μεγάλες πόλεις για να εργαστούν. Επίσης αυξάνεται η εισροή του συναλλάγματος και αναπτύσσεται το εμπόριο. Με αποτέλεσμα να έχουμε περιορισμό του εμπορικού ισοζυγίου των εξωτερικών πληρωμών και σημαντική αύξηση του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με τον ΣΕΤΕ (Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων) το 2012 οι τουριστικές αφίξεις σε όλο τον κόσμο ξεπέρασαν το 1 δις. Επίσης στην Ελλάδα ο τουρισμός συνεισφέρει στο 16,4 % (34 δις Ευρώ) του ΑΕΠ και απασχολεί το 18 % του συνόλου των απασχολουμένων, δηλαδή 1 στους 5 κατοίκους της χώρας ή με άλλα λόγια 750.000 άτομα. Πολύ σημαντικό είναι το γεγονός ότι βοηθάει στη κάλυψη του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου (51,2 %) και το ότι η τουριστική κατανάλωση επηρεάζει το 60 % των κλάδων της ελληνικής οικονομίας. Επίσης ο τουριστικός πολλαπλασιαστής είναι 2,184 δηλαδή κάθε ένα ευρώ που καταναλώνεται στον τουρισμό, υπερδιπλασιάζεται στην υπόλοιπη οικονομία. Τέλος είναι πολύ σημαντικό ότι κάθε μία άμεση θέση εργασίας που δημιουργείται στον τουριστικό τομέα δημιουργεί αυτόματα και άλλη μία στην γενική οικονομία.

Αφού λάβουμε υπόψη μας όλα τα παραπάνω καταλαβαίνουμε το πόσο σημαντική είναι η συνεισφορά του τουρισμού στην παγκόσμια αλλά και στην ελληνική οικονομία.

www.sete.gr

2.4.1.2. ΛΟΙΠΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η ανάπτυξη του τουρισμού βοηθάει :

- Στο να γνωρίσουν οι τουρίστες τα ήθη, τα έθιμα και τον πολιτισμό της χώρας που επισκέπτονται. Επίσης προωθείται η συναδέλφωση των λαών η οποία βοηθάει στην επικράτηση της ειρήνης μεταξύ τους.
- Οι περισσότεροι τουρίστες προέρχονται από μεγάλες πόλεις όπου ο ρυθμός ζωής είναι πολύ αγχωτικός. Ο τουρισμός προσφέρει στον ταξιδιώτη την ευκαιρία να ξεκουραστεί και να ξεφύγει από την καθημερινότητά του. Άρα συμβάλει θετικά στην ψυχολογία του.
- Ο τουρισμός συμβάλει στο να ανοιχτούν οι ορίζοντές των κατοίκων της κάθε περιοχής, με την εκμάθηση νέων ξένων γλωσσών καθώς και μέσω της κατάλληλης εκπαίδευσης και μόρφωσης που λαμβάνουν με σκοπό την εξυπηρέτηση των τουριστών.
- Η σωστή διαχείριση της τουριστικής κίνησης μπορεί να βοηθήσει στο να αναδειχθεί η φυσική ομορφιά και ο πλούτος του εκάστοτε τουριστικού προορισμού(π.χ. αξιοποίηση αρχαιολογικών μνημείων του τόπου), καθώς και να συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος π.χ (πράσινα ξενοδοχεία).
(www.vlioras.gr)

2.4.2. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Όμως όπως κάθε νόμισμα έχει δυο όψεις έτσι και ο τουρισμός δημιουργεί και αρνητικές επιπτώσεις σε μια χώρα. Με την αύξηση του τουρισμού αυξάνεται συγχρόνως και η εγκληματικότητα(ο τζόγος, η διακίνηση ναρκωτικών και η αισχροκέρδεια), η πορνεία και τα μεταδιδόμενα νοσήματα (AIDS).

Από τα πιο σοβαρά μειονεκτήματα του τουρισμού είναι και η καταστροφή του περιβάλλοντος για τους κατωτέρω λόγους:

- α) της δημιουργίας νέων ξενοδοχειακών μονάδων και κέντρων αναψυχής
- β) της εκπομπής καυσίμων από τα μέσα μαζικής μεταφοράς
- γ) της ρύψης σκουπιδιών από τους ίδιους τους τουρίστες
- δ) της ρύψης των αποβλήτων στον θαλάσσιο χώρο.
- ε) της υπερβολικής κατανάλωσης φυσικών πόρων

Όλα αυτά συμβάλλουν στην μόλυνση του περιβάλλοντος καθώς και στην αλλαγή του κλίματος, το οποίο επηρεάζει άμεσα τον τουρισμό. Μελλοντικά αυτό για άλλες χώρες θα λειτουργήσει θετικά και για άλλες αρνητικά, αφού το κλίμα έχει άμεση σχέση με την ελκυστικότητα των τουριστικών τόπων.

Άλλη μια αρνητική επίδραση στο κοινωνικό περιβάλλον μιας τουριστικής περιοχής είναι και η εγκατάλειψη των παραδοσιακών επαγγελματιών όπως είναι η κτηνοτροφία,

η γεωργία και η αλιεία και η ενασχόληση των ανωτέρω ομάδων με τον τουρισμό με αποτέλεσμα την συρρίκνωση της παραγωγής του Α'γενούς τομέα.

Επίσης στον οικονομικό τομέα λόγω του τουρισμού παρατηρείται διαφοροποίηση των τιμών των αγαθών και αύξηση της αξίας της γης. Το γεγονός αυτό έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο των κατοίκων που δεν είναι αρκετά εύποροι και δεν έχουν άμεση σχέση με τον τουρισμό. Είναι γεγονός ότι τα Δωδεκάνησα θεωρούνται ακριβή περιοχή.

Η έλευση επισκεπτών από άλλες χώρες με διαφορετική κουλτούρα επηρεάζει τους κατοίκους της περιοχής με αποτέλεσμα την αλλοίωση των ηθών και εθίμων τους.

Τέλος η τουριστική ανάπτυξη δεν συντελείται σε όλες τις περιοχές ομοιόμορφα, δυστυχώς υπάρχει περιφερειακή ανισότητα. Κάποια νησιά του ίδιου νησιωτικού συμπλέγματος έχουν τεράστια πληρότητα κλινών και άλλα πάλι δεν έχουν λόγω έλλειψης προβολής και υποδομών τους.

(www.ncu.org.cy)

2.5. ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ

Πολλά είναι τα αξιοθέατα που μπορεί ο τουρίστας που θα επιλέξει τα Δωδεκάνησα, να δει και να θαυμάσει. Τα πιο σημαντικά είναι τα παρακάτω:

2.5.1. Η ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ

Εικόνα 3. Η Μεσαιωνική Πόλη της Ρόδου.

Η Μεσαιωνική πόλη της Ρόδου ιδρύθηκε το 408.π.χ. και βρίσκεται στο βόρειο άκρο του νησιού. Αυτό το μνημείο μεγάλης ιστορικής σημασίας το 1988 αναγνωρίστηκε ως Πόλη Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Μέσα σε αυτή την αρχαία πόλη υπάρχουν το παλάτι του μεγάλου Μαγίστρου, ο δρόμος και το νοσοκομείο των Ιπποτών και οι ναοί του Τάγματος. Επίσης υπάρχουν και πάρα πολλά πολυτελή ξενοδοχεία με μεσαιωνικά στοιχεία.

Εδώ κάθε χρόνο χιλιάδες επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να ζήσουν και να περπατήσουν στα σοκάκια της πόλης. Επίσης εκεί μπορεί ο τουρίστας να κάνει τα ψώνια του αλλά και να διασκεδάσει, καθώς υπάρχουν πολλά τουριστικά μαγαζιά, καφετέριες και μπαράκια

(el.wikipedia.org).(www.visitgreece.gr)

2.5.2. ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ

Εικόνα 4. Το ηφαίστειο της Νισύρου.

Στα Δωδεκάνησα υπάρχει το ηφαίστειο της Νισύρου, το οποίο είναι ένα από τα πιο ενεργά ηφαίστεια της Ελλάδας. Το ηφαίστειο βρίσκεται σε ένα χωριό της Νισύρου που λέγεται Νικειά. Αποτελείται από 5 κρατήρες και ο πιο μεγάλος από αυτούς είναι ο Στέφανος. Έχει διάμετρο 260 μέτρων και βάθος 30 μέτρων. Η πρώτη έκρηξη του νησιού σημειώθηκε πριν από 24.000 χρόνια και οι πιο πρόσφατες το 1887, αποτέλεσμα αυτής της έκρηξης ήταν και ο τελευταίος κρατήρας του ηφαιστείου και έχει το όνομα "Ο μικρός Πολυβώτης". Χαρακτηριστικό στοιχείο της περιοχής είναι το γεγονός ότι υπάρχει έντονη η μυρωδιά του << κλούβιου αυγού>>. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι εξέρχονται από το ηφαίστειο διοξείδιο του άνθρακα και υδρόθειο, τα οποία προκαλούν αυτή την απαίσια μυρωδιά.

Το ηφαίστειο αυτό αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά αξιοθέατα του νησιού, και σε αυτό οφείλεται η τουριστική του ανάπτυξη. Επίσης την Νίσυρο μπορούν να την επισκεφτούν τουρίστες που ενδιαφέρονται για Ιαματικό τουρισμό. Εξαιτίας του ηφαιστείου έχουν δημιουργηθεί οι ιαματικές πηγές των Λουτρών και της Θερμιανής.

(www.nisyros.igme.gr)

2.5.3 Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ

Εικόνα 5. Πλάτανος του Ιπποκράτη

Ο Πλάτανος του Ιπποκράτη είναι ένα από τα αρχαιότερα δέντρα στην Ευρώπη και η ηλικία του είναι 2.400 χρόνια. Η περίμετρός του είναι 10,50 μέτρα και η διάμετρος του κορμού του 4,70 μέτρα. Δεν υπάρχει κάποια είσοδος, όπου πληρώνεις κάποιο εισιτήριο για να περάσεις στον χώρο όπου δεσπόζει ο Πλάτανος, αφού το αρχαίο δέντρο βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της πόλης της Κω μέσα σε μία πλατεία. Είναι επίσης δίπλα στο λιμάνι και κοντά στο κάστρο των Ενετών.

Ο Πλάτανος με το πέρασμα των χρόνων έχει εν μέρει καταστραφεί, διότι έχει προσβληθεί από διάφορους μύκητες και έντομα. Όμως λόγω της σημαντικής από ιστορικής απόψεως σημασίας του και ύστερα από την απόφαση με αριθμό 180324/6701/30 Αυγ. 1985(ΦΕΚ 589τ.Β΄ 2-10-85) που πήρε ο τέως Υπουργός Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο Πλάτανος του Ιπποκράτη κηρύχτηκε ως Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης.

Κάθε τουρίστας που επισκέπτεται το Νησί του Ιπποκράτη, πηγαίνει να θαυμάσει αυτό το ιστορικό αξιοθέατο. Δεν υπάρχει κάποια είσοδος, όπου πληρώνεις κάποιο εισιτήριο για να περάσεις στον χώρο όπου δεσπόζει ο Πλάτανος. Επίσης πολλοί είναι οι γιατροί οι οποίοι καταφθάνουν στο μέρος αυτό για να δουν που ακριβώς δίδασκε και γιάτρευε ο πατέρας της Ιατρικής, ο Ιπποκράτης.

www.istorikathemata.com

2.5.4. ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ

Εικόνα 5. Το σπήλαιο της Αποκάλυψης.

Στο νησί της Πάτμου έζησε ο Ευαγγελιστής Ιωάννης μέσα σε μια σπηλιά, στο σπήλαιο της Αποκάλυψης, για 2 ολόκληρα χρόνια, από το 95 έως το 97 μ. Χ. Εκεί λέγεται πως ο Ιωάννης είδε ένα όραμα κατά το οποίο του φανερώθηκε ο Θεός και σύμφωνα με το οποίο έγραψε το 27^ο και τελευταίο βιβλίο της Καινής Διαθήκης.

Το πέτρωμα του σπηλαίου ονομάζεται τραχείτης, είναι γρανιτοειδές και προέρχεται από τα πιο βαθιά στρώματα της γης. Στην οροφή του βράχου μπορεί ο επισκέπτης να δει την τριπλή σχισμή που δημιουργήθηκε όταν μίλησε ο Θεός στον Απόστολο και η οποία συμβολίζει την τριπλή υπόσταση του Θεού. Ακόμη είναι εμφανής ο σταυρός ο οποίος χαραχτηκε από τον Άγιο Ιωάννη. Στην είσοδο του σπηλαίου υπάρχει ένα ψηφιδωτό που έχει δημιουργηθεί και δείχνει το όραμα του Ιωάννη. Επίσης πιο μέσα στο σπήλαιο βρίσκεται το μέρος όπου κοιμόταν. Δίπλα στο Ιερό Σπήλαιο είναι κτισμένο το παρεκκλήσι της Αγίας Άννας, το οποίο το είχε κάνει ο Όσιος Χριστόδουλος.

Πάνω ακριβώς από το Μοναστήρι της Αποκάλυψης υπάρχει η Πατμιάδα Σχολή η οποία ιδρύθηκε το 1713. Η σχολή αυτή είναι πολύ σημαντική από θρησκευτικής και πνευματικής απόψεως, διότι σε αυτή την Σχολή είχαν φοιτήσει πολύ σημαντικά και ιστορικά πρόσωπα .

Η σημερινή εικόνα του σπηλαίου έχει αλλάξει κατά πολύ από τότε που ζούσε εκεί ο Άγιος Ιωάννης. Πολλοί μοναχοί βοήθησαν στο να φτιαχτούν γύρω από το σπήλαιο διάφορα κελιά και παρεκκλήσια

Πολλοί είναι εκείνοι οι οποίοι είναι λάτρεις του θρησκευτικού τουρισμού και επισκέπτονται κάθε καλοκαίρι αυτό τον ιερό τόπο. Το Μοναστήρι βρίσκεται πάνω στο βουνό και οι δρόμοι που οδηγούν εκεί είναι δύο: ο ένας είναι από το λιμάνι της Σκάλας και ο άλλος από τη Χώρα. Κάθε λίγη ώρα περνάνε λεωφορεία που μεταφέρουν τον κόσμο στο Μοναστήρι. Τέλος, ο επισκέπτης υποχρεωτικά πρέπει όταν βρίσκεται εκεί να έχει καλύψει τους ώμους και τα γόνατά του ως ένδειξη σεβασμού στον χώρο.

www.patmos-island.com

2.5.5. ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΡΟΥ

Εικόνα 6. Πολεμικό Μουσείο Λέρου

Η Λέρος στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο λειτούργησε ως βάση των Ιταλών. Την επιλογή αυτή την έκαναν λόγω της γεωφυσικής της θέσης και λόγω του ότι διαθέτει ένα φυσικό λιμάνι, το λιμάνι του Λακκίου. Αυτό το λιμάνι είναι εξαιρετικά ασφαλές διότι όσα μποφόρ και αν επικρατούν στην θάλασσα τα νερά σε εκείνο το σημείο είναι ήρεμα και μπορεί εύκολα κάθε πλοίο να αράξει.

Σ' αυτό το νησί οι ιταλοί είχαν φτιάξει πάρα πολλά στρατιωτικά τούνελ. Σε ένα από αυτά, που ονομάζεται τούνελ της Μερικιάς βρίσκεται και το Πολεμικό Ναυτικό Μουσείο της Λέρου.

Στον χώρο αυτό υπάρχει μία μεγάλη έκθεση από πολεμικά αντικείμενα που βρέθηκαν στο νησί και στη γύρω θάλασσα περιοχή. Επίσης έχουν συγκεντρώσει φωτογραφίες, χάρτες, μακέτες και διάφορα άλλα πράγματα που τους δώρισε ο Ελληνικός Στρατός και κάποιοι ιδιώτες. Ο επισκέπτης έχει την δυνατότητα να παρακολουθήσει μία ταινία μικρού μήκους για τη μάχη της Λέρου. Στον εξωτερικό χώρο του τούνελ υπάρχουν διακοσμημένα διάσπαρτα παλιά στρατιωτικά αυτοκίνητα φορτηγά, αεροπλάνα και όπλα.

Ο τουρίστας που ενδιαφέρεται για την πολεμική ιστορία αυτού του τόπου μπορεί να επισκεφτεί το τούνελ της Μερικιάς το καλοκαίρι από τις 9 και μισή το πρωί έως τις 1 και μισή το μεσημέρι. Το αντίτιμο του κανονικού εισιτηρίου είναι 3 ευρώ και το μειωμένο για μαθητές, φοιτητές και άτομα τρίτης ηλικίας είναι 2 ευρώ. Ενώ για άτομα με ειδικές ανάγκες η είσοδος είναι δωρεάν. Τέλος όπως και στα περισσότερα Μουσεία έτσι και εδώ απαγορεύεται η φωτογράφιση .

(www.leros-museums.gr)

2.5.6. ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΛΥΜΝΟΥ

Εικόνα 7. Ναυτικό Μουσείο Καλύμνου.

Η Κάλυμνος είναι ένα νησί με μεγάλη παράδοση στην σπογγαλιεία. Έχει χαρακτηριστεί ως το νησί των σφουγγαράδων. Δίκαια την ονόμασαν έτσι, αφού ήταν και είναι ένα από τα μεγαλύτερα διεθνή κέντρα επεξεργασίας και εμπορίας σφουγγαριών. Μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο ήταν το μόνο νησί που έκανε εξαγωγές σφουγγαριών σε Ελλάδα και εξωτερικό.

Έτσι λοιπόν το 1994 ιδρύθηκε το Ναυτικό-Λαογραφικό Μουσείο της Καλύμνου. Το Μουσείο αυτό λαμβάνει χώρα στην πόλη της Πόθιας, ακριβώς δίπλα από το Δημαρχείο.

Στο Ναυτικό μουσείο υπάρχουν 4 αίθουσες οι οποίες προσπαθούν να μας μεταφέρουν στα παλιά χρόνια. Στην πρώτη αίθουσα συναντά κανείς μία έκθεση με φωτογραφίες που απεικονίζουν τις διάφορες εκδηλώσεις που γινόντουσαν κατά την αναχώρηση των σφουγγαράδων. Επίσης υπάρχουν ναυτικοί χάρτες, άγκυρες και διάφορα ευρήματα από παλιά ναυάγια. Η δεύτερη και η Τρίτη αίθουσα είναι αφιερωμένες στην σπογγαλιεία και στην σκανταλόπετρα (η πέτρα που χρησιμοποιούσαν οι σφουγγαράδες για να κατέβουν κάτω στον βυθό της θάλασσας). Και τέλος η τέταρτη και τελευταία αίθουσα του μουσείου έχει λαογραφικό χαρακτήρα και παρουσιάζει τις παραδοσιακές φορεσιές των κατοίκων και τα καθημερινά αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν. Από το 2011 το μουσείο διαθέτει έναν ξεναγό ο οποίος είναι πρόθυμος να ξεναγήσει τους επισκέπτες στον χώρο και να απαντήσει κάθε τους ερώτημα. Οι επισκέπτες μπορούν να έρχονται καθημερινά τις πρωινές ώρες. Τέλος το εισιτήριο είναι 5ευρώ και οι μαθητές μπορούν να εισέλθουν δωρεάν. (www.kalymnos.gov.gr),(www.taxidologio.gr)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Ο τουρισμός αποτελεί τον κύριο λόγο της οικονομικής ανάπτυξης της Δωδεκανήσου. Τα πιο τουριστικά ανεπτυγμένα νησιά είναι η Ρόδος και η Κως τα οποία αποτελούν έναν από τους πιο δημοφιλείς διεθνείς τουριστικούς προορισμούς της Ανατολικής Μεσογείου. Τα δύο αυτά πανέμορφα νησιά είχαν κάνει και οι Ιταλοί διάφορες ενέργειες να τα αναδείξουν ως τουριστικό προορισμό. Είχαν εκτιμήσει το γεγονός ότι διέθεταν πλήθος ιστορικών μνημείων, φυσική ομορφιά και εξαιρετικό κλίμα. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει γνωστά και τα λιγότερο τουριστικά ανεπτυγμένα νησιά (Κάλυμνος, Νίσυρος, Λειψή, Τήλος, Ψέριμος, Σίμη, Χάλκη κ.α) μέσω των ημερησίων εκδρομών που οργανώνουν τα τουριστικά γραφεία των δύο μεγάλων νησιών (Ρόδος, Κως). Τα Δωδεκάνησα όπως αναφέραμε και παραπάνω ενσωματώθηκαν με την μητέρα Ελλάδα το 1948. Από τότε ξεκίνησε και μία προσπάθεια για αποκατάσταση των όσων καταστράφηκαν από τον μεγάλο αυτό πόλεμο. Άρχισαν λοιπόν να δημιουργούνται καινούργια οδικά δίκτυα, συγκοινωνίες, σχολεία, εγκαταστάσεις υγείας και πρόνοιας, έργα υποδομής, κοινωνικές κατοικίες, λιμάνια και αεροδρόμια.

(www.parallaximag.gr)

3.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ

Το υποκεφάλαιο αυτό δημιουργήθηκε από τα στοιχεία που αντλήθηκαν από τα βιβλία των κυρίων Λογοθέτη Μ., Φίνας Κ. και Σωτήρη Γ. Φωκά. Σύμφωνα με αυτά λοιπόν, αφού άρχισε η Ελλάδα να οργανώνεται σαν κράτος, από τις αρχές του 1950 ξεκίνησε με αργούς ρυθμούς και η τουριστική ανάπτυξη των Δωδεκανήσων. Ο τουρισμός το 1960 κάλυπτε το 28% του συνόλου του ακαθάριστου τοπικού εισοδήματος των Δωδεκανησίων και βρισκόταν στην 2^η θέση σύμφωνα με την εισοδηματική κλίμακα. Ενώ εκείνη την περίοδο πρώτες έρχονταν οι αγροτικές ασχολίες.

Ο παρακάτω πίνακας μας παρουσιάζει τις αφίξεις τεσσάρων ομάδων τουριστών (ημεδαποί, αλλοδαποί, ομάδες περίπλου, πληρώματα πλοίων) κατά τα έτη 1952 έως 1960. Δυστυχώς στοιχεία όσον αφορά τις διανυκτερεύσεις αυτής της περιόδου δεν υπάρχουν.

Τα δεδομένα του πίνακα αντιπροσωπεύουν την τουριστική κίνηση της Ρόδου η οποία συμπίπτει, περίπου με εκείνη της Δωδεκανήσου:

ΑΦΙΞΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ 1952-1960					
ΕΤΟΣ	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΟΜΑΔΕΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥ	ΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΠΛΟΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΑΦΙΞΕΙΣ	
1952	12,258	2,890	9,459	6,600	31,207
1953	11,404	4,267	10,237	16,000	41,908
1954	15,307	5,746	14,918	5,060	41,031
1955	14,511	7,355	17,471	14,420	53,757
1956	13,583	7,929	15,412	74,423	111,347
1957	16,118	11,281	10,146	44,685	82,230
1958	15,415	15,929	17,858	52,513	101,715
1959	19,712	22,267	30,430	17,730	90,139
1960	20,719	26,739	46,293	22,564	116,315

Πηγή : Τουριστική Αστυνομία Ρόδου

Το συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι το 1952 οι αφίξεις των Ελλήνων τουριστών ήταν 12,258 και αυξήθηκαν το 1960 στις 20,719. Επίσης οι αφίξεις των αλλοδαπών τουριστών σημείωσαν αύξηση από 2,890 σε 26,739. Ακόμη οι ομάδες περίπλου αυξήθηκαν από 9,459 σε 46,293 και τέλος τα πληρώματα πλοίων από 6,600 σε 22,564. Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία, ο εξωτερικός τουρισμός αρχίζει να αυξάνεται σημαντικά από το έτος 1955.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ 1961-2013

ΕΤΟΣ	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕ- ΡΕΥΣΕΙΣ	ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ	
1961	61,148*	-	405,562*	-	
1962	77,409*	26,6	534,853*	31,9	
1965	130,800*	68,9	1,036,885*	93,9	
1970	257,713**	97,2	2,120,451**	104,5	
1971	366,853**	42,0	3,350,649**	58,0	
1973	476,218**	29,7	4,235,130**	26,4	
1975	383,224**	-19,5	3,313,371**	-21,8	
1977	495,226**	29,2	4,209,044**	27,03	
1979	675,280	36,4	6,236,546	48,2	
1980	717,569	6,3	6,732,951	7,9	
1982	798,169	11,2	7,544,623	12,05	
1984	892,517	11,8	7,873,382	4,4	
1986	995,762	11,6	9,795,805	24,4	
1988	1,005,524	0,9	9,651,506	-1,5	
1990	1,150,605	14,4	10,843,980	12,4	
1992	1,426,139	24,9	12,747,201	17,5	
1994	1,682,133	17,9	14,189,197	11,3	
1996	1,400,463	-16,7	12,235,655	-13,8	
1998	1,706,464	21,8	14,292,879	16,8	
2000	2,063,885	20,9	16,303,431	14,06	
2002	2,017,586	-2,2	15,937,697	-2,24	
2004	1,838,435	-8,9	14,522,513	-8,9	
2006	2,047,718	11,4	16,175,720	11,4	
2008	2,041,168	-0,3	16,123,979	-0,31	
2010	2,114,604	3,6	16,704,078	3,6	
2012	2,382,269	12,6	18,818,467	12,7	
2013	2,713,885	13,9	21,438,030	13,9	

Πηγή : ΕΟΤ

* Στον πίνακα υπάρχουν συνολικά οι αφίξεις αλλοδαπών και ημεδαπών

* Αφορούν την τουριστική κίνηση στο νησί της Ρόδου η οποία συμπίπτει περίπου με την κίνηση στα Δωδεκάνησα

** Αφορούν την τουριστική κίνηση της Ρόδου και Κω.

Η τουριστική κίνηση του νομού Δωδεκανήσου την περίοδο 1961-2000 όπως παρατηρούμε από τον παραπάνω πίνακα παρουσιάζει σε γενικές γραμμές μια

σταδιακή αυξητική τάση. Πιο συγκεκριμένα το 1961 οι αφίξεις ανερχόντουσαν στις 61,148 και οι διανυκτερεύσεις στις 405,562. Το 1971 οι αφίξεις φθάνουν τις 476,218 ενώ οι Διανυκτερεύσεις 4,235,130. Το 1980 οι αφίξεις έφθασαν τις 717,569 και οι διανυκτερεύσεις τις 6,732,951. Το 1990 οι αφίξεις είναι 1,150,605 και οι διανυκτερεύσεις 10,843,980. Ενώ το 2000 οι αφίξεις φθάνουν τις 2,063,885 και οι διανυκτερεύσεις τις 16,303,431. Όμως από το 2002 και μετά οι αφίξεις μειώνονται σε 2,017,586 και οι διανυκτερεύσεις σε 15,937,697. Παρατηρείται λοιπόν μία πτώση της τάξης του -2,24. Η πτωτική τάση και η στασιμότητα συνεχίζεται έως το 2008. Η στασιμότητα αυτή οφείλετε στο γεγονός του ότι έπαυσε η Ελλάδα να είναι ο φθηνός προορισμός της Μεσογείου εξαιτίας της καθιέρωσης του ευρώ ως ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα ανταγωνιστικότητας. Επίσης το γεγονός ότι οι μεγάλες τουριστικές αγορές Αγγλία και Γερμανία αντιμετώπιζαν εξίσου ανάλογα οικονομικά προβλήματα. Από το 2010 και μετά όμως ξεκινάει και πάλι η ανοδική πορεία. Έτσι λοιπόν σημειώνεται αύξηση ύψους +4,8 και οι αφίξεις φθάνουν τις 2,114,604 ενώ οι διανυκτερεύσεις τις 16,704,078. Οι θετικές μεταβολές συνεχίζονται το 2012 με 2,382,269 αφίξεις και 18,818,467 διανυκτερεύσεις ενώ το 2013 έφθασαν τις 2,713,885 αφίξεις και 21,438,030 διανυκτερεύσεις. Η ανοδική πορεία των τελευταίων ετών συμβαίνει λόγω της μείωσης των τιμών των ξενοδοχείων. Επίσης οφείλεται στην εμπόλεμη κατάσταση που επικρατεί στην Αίγυπτο και την Συρία με αποτέλεσμα οι τουρίστες που είχαν προγραμματίσει να πάνε σε αυτά τα μέρη, αλλάζουν τον προορισμό τους και επιλέγουν την Ελλάδα.

3.3. ΑΦΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ

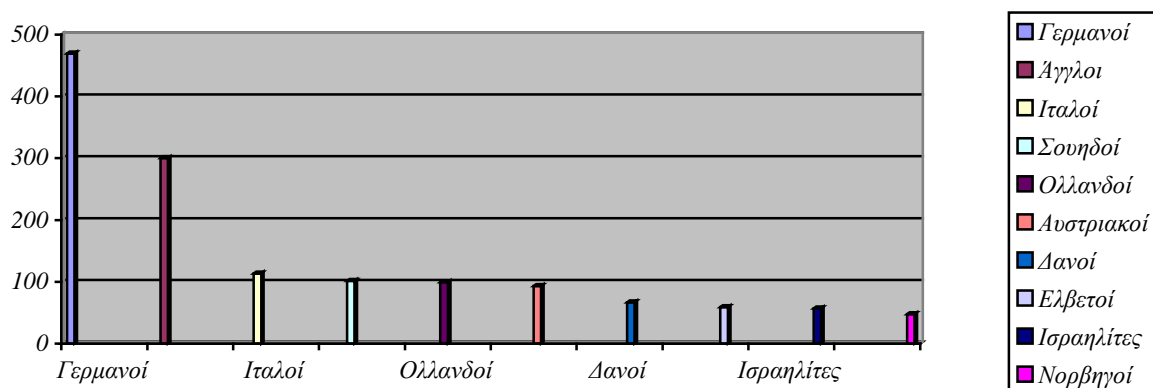
ΑΦΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΗΜΕΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ (2000)

Εθνικότητα	Αφίξεις έτους 2000
Γερμανοί	469,329
Άγγλοι	300,08
Ιταλοί	113,598
Σουηδοί	101,574
Ολλανδοί	99,378
Αυστριακοί	93,264
Δανοί	66,817
Ελβετοί	58,877
Ισραηλίτες	57,124
Νορβηγοί	47,796

Πηγή : EOT

Στον πίνακα μπορούμε να δούμε τις 10 πρώτες χώρες από όπου προέρχονται οι περισσότεροι τουρίστες που επιλέγουν τα Δωδεκάνησα για τις διακοπές τους. Οι Γερμανοί έχουν την πρώτη θέση στις αφίξεις το 2000 με 469,329, δεύτεροι έρχονται οι Άγγλοι με 300,08, τρίτοι οι Ιταλοί με 113,598, τέταρτοι οι Σουηδοί με 101,574 και πέμπτοι οι Ολλανδοί.

Αφίξεις ανά Εθνικότητα στα Δωδεκάνησα (διάγραμμα)

Πηγή: ΕΟΤ

3.4. ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΡΟΔΟΥ 2004-2011

ΕΤΟΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ		ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗ	
	ΕΛΛΑΔΑΣ	ΡΟΔΟΥ	ΕΛΛΑΔΑΣ	ΡΟΔΟΥ
2004	738,1	807,0	68,9	82,5
2005	744,2	776,5	69,8	78,2
2006	745,9	786,8	70,0	80,1
2007	700,2	761,7	70,2	79,1
2008	730,0	838,0	76,3	87,0
2009	697,3	831,8	73,5	88,7
2010	640,4	734,8	68,6	78,6
2011	639,5	740,0	69,6	82,9

Πηγή : Τράπεζα της Ελλάδος

Σύμφωνα με εξέλιξη των τουριστικών δαπανών κατά την περίοδο 2004-2011 και το βιβλίο του κυρίου Λογοθέτη παρατηρούμε ότι λόγω της οικονομικής ύφεσης υπάρχει πτωτική τάση τόσο σε επίπεδο συνόλου της Χώρας όσο και σε τοπικό επίπεδο. Οι δαπάνες ανά επισκέπτη στην Ελλάδα το 2004 ήταν 738,1 Ευρώ ενώ στην Ρόδο έφθαναν τα 807,0 ευρώ. Αντίστοιχα οι δαπάνες ανά διανυκτέρευση στην Ελλάδα ήταν 68,9 ευρώ και της Ρόδου 82,5 ευρώ. Το 2008 οι δαπάνες στην Ελλάδα είναι 730,0 ενώ στην Ρόδο 838,0. Οι δαπάνες ανά διανυκτέρευση το συγκεκριμένο έτος είναι 76,3 στην Ελλάδα και 87,0 στην Ρόδο. Η δαπάνες των τουριστών στην Ρόδο είναι αυξημένες σε σχέση με το σύνολο της Χώρας κατά 11,4 %. Αυτό συμβαίνει διότι η μέση διάρκεια παραμονής των επισκεπτών της Ρόδου είναι 9 ημέρες ενώ στο σύνολο της Ελλάδας 7 ημέρες.

Οι δαπάνες που αποκομίζει ένας τόπος από τους τουρίστες είναι ένα πολύ σημαντικό μέγεθος αφού αφορά άμεσα την τοπική οικονομία. Παλιότερα οι τουριστικές δαπάνες προσδιορίζονταν ως εξής: επειδή όλες οι χώρες είχαν διαφορετικό νόμισμα, έτσι και στην Ελλάδα οι τουρίστες πήγαιναν στις τράπεζες και στα ανταλλακτήρια και εξαργύρωναν το συνάλλαγμά τους. Έτσι λοιπόν όλο το συνάλλαγμα συγκεντρωνόταν στην Τράπεζα της Ελλάδος και στην συνέχεια το καταχωρούσαν στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών ως τουριστικές εισπράξεις. Αυτή η διαδικασία όμως μετά την καθιέρωση του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος και επειδή οι περισσότεροι τουρίστες προέρχονται από τα ευρωπαϊκά κράτη σταμάτησε να συμβαίνει και γι' αυτό από τότε άρχισαν να χρησιμοποιούνται άλλοι τρόποι καταμέτρησης

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΡΟΔΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΕΣ 2011

ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ		ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗ	
	ΕΛΛΑΔΑΣ	ΡΟΔΟΥ	ΕΛΛΑΔΑΣ	ΡΟΔΟΥ
ΑΥΣΤΡΙΑ	822,9	979,6	76,6	112,2
ΡΩΣΙΑ	1,005,5	947,0	94,2	98,7
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	778,2	889,5	82,2	92,8
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	820,5	824,5	64,0	84,4
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	685,6	759,1	68,5	79,8
ΓΑΛΛΙΑ	730,5	756,1	73,0	92,9
ΙΤΑΛΙΑ	668,2	650,9	68,3	78,0
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	686,9	637,4	65,5	74,1
ΛΟΙΠΕΣ	521,5	587,8	68,5	71,2
Μ.Ο.	669,9	739,7	72,9	82,5

Πηγή :Τράπεζα της Ελλάδος

Οι επισκέπτες που ξοδεύουν περισσότερα χρήματα στην Ελλάδα είναι οι Ρώσοι, αφού ξοδεύουν 1,005,5 Ευρώ ανά επίσκεψη και 94,2 ευρώ ανά διανυκτέρευση. Ενώ στην Ρόδο ξοδεύουν 947,0 Ευρώ ανά επίσκεψη και 98,7 ανά διανυκτέρευση. Στην Ρόδο οι τουρίστες που άφησαν το 2011 τα πιο πολλά χρήματα ήταν οι Αυστριακοί με 979,6 ευρώ δαπάνες ανά επίσκεψη και 112,2 ευρώ ανά διανυκτέρευση. Ενώ στην Ελλάδα ξόδεψαν 822,9 ανά επίσκεψη και 76,6 ευρώ ανά διανυκτέρευση.

3.5. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ

Το πρώτο ξενοδοχείο, σύμφωνα με τα γραφόμενα του κυρίου Λογοθέτη Μ., που δημιουργήθηκε ήταν το μεγάλο ξενοδοχείο των Ρόδων στην Ρόδο το 1927 από τους τότε κατακτητές Ιταλούς. Το οποίο σήμερα έχει μετατραπεί σε Καζίνο και αποτελεί ακόμα ένα από τα πιο όμορφα αξιοθέατα της Ρόδου. Στην συνέχεια κτίστηκαν το Έλαφος και το Ελαφίνα το 1929 στον προφήτη Ηλία της Ρόδου. Το 1946 υπήρχαν στην Ρόδο 4 ξενοδοχεία, τα οποία στο σύνολό τους είχαν 600 κλίνες και στην Κω 1 ξενοδοχείο χωρητικότητας 24 κλινών. Το Grant Hotel, το Kairo Palace και το Σπάρταλις ήταν μερικά από τα πρώτα ξενοδοχεία της Ρόδου μετά τον Πόλεμο. Στην Κω στο νησί του Ιπποκράτη η πρώτη ξενοδοχειακή μονάδα κατασκευάστηκε από τον ΕΟΤ το ξενοδοχείο Ξενία πάνω στην παραλιακή το 1960. Το ξενοδοχείο αυτό όπως και πολλά άλλα στην Ελλάδα τα κατασκεύασε το κράτος σύμφωνα με το πρώτο πρόγραμμα τουριστικής ανάπτυξης της χώρας. Επίσης από τα πρώτα ξενοδοχεία ήταν το Anemis και το Mira mare στην Λέρο

Ο παρακάτω πίνακας μας παρουσιάζει σύμφωνα με το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας το 2011 πόσες κλίνες, Μονάδες και Δωμάτια υπάρχουν στα Δωδεκάνησα σήμερα:

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ 2011 ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Νησί	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Αστυπάλαια	16	235	459
Κάρπαθος	114	2.919	5.491
Κάλυμνος	39	846	1.600
Καστελόριζο	5	51	96
Κάσσος	4	35	66
Κως	263	21.621	42.582
Νίσυρος	4	73	142
Ρόδος	495	44.282	85.646
Τήλος	10	249	458
Χάλκη	5	34	81
Λειψοί	3	68	125
Λέρος	26	701	1.300
Πάτμος	43	994	1.937
Σύμη	14	244	473
Σύνολο	1.041	72.352	140.456

Πηγή: Ξ.Ε.Ε

Στα Δωδεκάνησα σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία υπάρχουν συνολικά 1.041 Ξενοδοχειακές μονάδες, 72.352 δωμάτια και 140.456 κλίνες. Πιο συγκεκριμένα συνολικά υπάρχουν 52 μονάδες 5 αστέρων, 11.798 δωμάτια και 24.289 κλίνες. Επίσης υπάρχουν 167 μονάδες 4 αστέρων, 28.989 δωμάτια και 56.257 κλίνες. Υπάρχουν 248 μονάδες, 13.717 δωμάτια και 26.393 κλίνες 3 αστέρων. Ακόμη υπάρχουν 498 μονάδες, 16.500 δωμάτια και 30.914 κλίνες 2 αστέρων. Και 76 μονάδες, 1.348 δωμάτια και 2.603 κλίνες 1 αστεριού. Τα πιο πολλά ξενοδοχεία βρίσκονται στα 3 μεγαλύτερα νησιά των Δωδεκανήσων, την Ρόδο, την Κω και την Κάρπαθο. Στην Ρόδο υπάρχουν 495 μονάδες, 44.282 δωμάτια και 85,646 κλίνες. Η Κως διαθέτει 263 μονάδες, 21,621 δωμάτια και 42.582 κλίνες. Και τέλος στην Κάρπαθο βρίσκονται 114 μονάδες, 2.919 δωμάτια και 5.491 κλίνες.

Συμπέρασμα: στα πιο μεγάλα νησιά ο τουρισμός είναι πιο ανεπτυγμένος λόγω καλύτερων υποδομών σε σχέση με τα μικρότερα.

3.6. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΕΛΛΑΔΑΣ

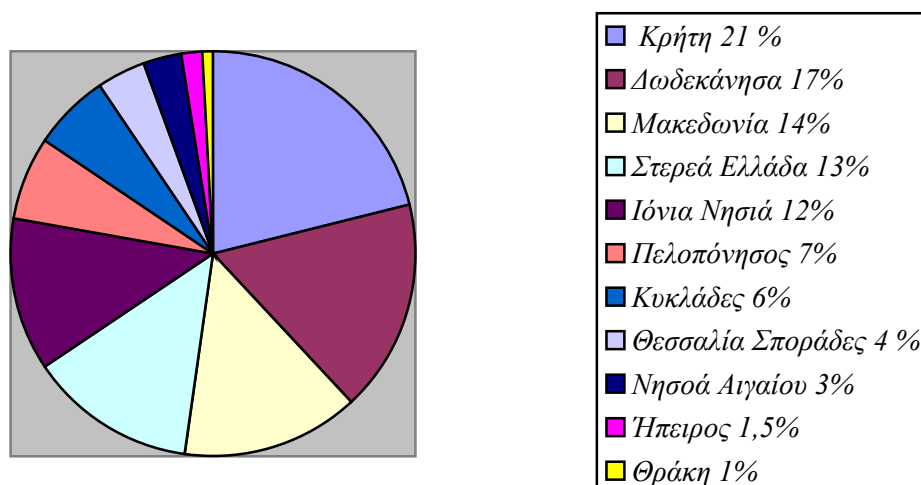
Ποσοστιαία Κατανομή των Ξενοδοχείων ανά Γεωγραφική Περιοχή με βάση την κατηγορία

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΙΝΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	5 αστέρων	4 αστέρων	3 αστέρων	2 + 1 αστέρων	ΟΡΙΖΟΝΤΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	93,816	14,2	20,0	22,2	43,6	100,0
ΑΤΤΙΚΗ	61,888	19,3	21,9	21,3	37,4	100,0
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	98,882	7,9	18,7	25,8	47,6	100,0
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	13,386	22,1	18,8	30,7	28,4	100,0
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	44,764	9,2	28,2	23,7	38,9	100,0
ΘΡΑΚΗ	6,501	3,8	18,9	39,3	38,1	100,0
ΗΠΕΙΡΟΣ	11,286	1,3	15,0	28,0	55,7	100,0
ΘΕΣΣΑΛΙΑ-ΣΠΟΡΑΔΕΣ	27,195	5,4	17,3	23,6	53,7	100,0
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	47,377	10,1	18,9	28,0	43,0	100,0
ΚΡΗΤΗ	146,955	15,2	29,0	19,7	36,2	100,0
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	85,098	5,5	23,6	29,1	41,8	100,0
ΝΗΣΙΑ Β. ΑΙΓΑΙΟΥ	20,967	6,5	14,0	34,0	45,4	100,0
ΝΗΣΙΑ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ	162,856	8,6	38,1	19,1	34,1	100,0
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	120,540	10,0	44,8	18,7	26,5	100,0
ΚΥΚΛΑΔΕΣ	42,316	4,7	19,1	20,2	55,9	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	700,933	10,0	25,9	23,4	40,7	100,0

Πηγή : Ξ.Ε.Ε.

Στα Δωδεκάνησα το 10% των κλινών είναι ξενοδοχεία 5 αστέρων, το 44,8 % είναι 4 αστέρων, το 18,7 είναι 3 αστέρων ενώ μόλις το 26,5 % είναι ξενοδοχεία με 2 και 1 αστέρια.

Διάγραμμα1.Κατανομή Ξενοδοχειακού Δυναμικού ανά Γεωγραφική Περιοχή(2007)

Πηγή: Ξ.Ε.Ε.

Σύμφωνα με το Γράφημα, τα Δωδεκάνησα ανάλογα με το σύνολο του αριθμού των κλινών (120,540 κλίνες) που διαθέτουν βρίσκονται στην 2^η θέση με ποσοστό 17% σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα. ενώ στην 1^η θέση είναι η Κρήτη με 146,955 κλίνες με ποσοστό 21%. Στην τρίτη η Μακεδονία με 14% και στην τέταρτη η Στερεά Ελλάδα με 13% .

(www.grhotels.gr)

3.7. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ ΚΑΤΑ ΝΗΣΙ 2011

Νησί	Εμπορικό	Μεταποιητικό	Υπηρεσιών	Τουριστικό	Σύνολο	%
Ρόδος	3,314	3,395	4,689	1,618	13,016	57,7%
Κως	990	891	1,774	606	4,261	18,9%
Κάλυμνος	550	515	509	128	1,702	7,6%
Κάρπαθος	131	308	367	166	972	4,3%
Λέρος	236	181	185	40	642	2,8%
Πάτμος	172	129	175	103	579	2,6%
Σύμη	67	105	134	49	355	1,6%
Αστυπάλαια	65	74	104	79	322	1,4%
Νίσυρος	38	27	80	21	166	0,7%
Κάσος	25	60	46	7	138	0,6%
Τήλος	11	25	61	34	131	0,6%
Λειψοί	25	16	39	21	101	0,4%
Καστελλόριζο	5	13	28	24	70	0,3%
Χάλκη	3	12	31	23	69	0,3%
Αγαθονήσι	3	3	7	3	16	0,1%
Σύνολο	5,635	5,754	8,229	2,922	22,540	100,0%
Ποσοστό %	25,0%	25,5%	36,5%	13,0%		100,0%

Πηγή : Επιμελητήριο Δωδεκανήσου

Οι ενεργές εμπορικές επιχειρήσεις της Ρόδου το έτος 2011 σύμφωνα με το Επιμελητήριο Δωδεκανήσου είναι 3,314, οι Μεταποιητικές 3,395, οι επιχειρήσεις Υπηρεσιών 4,689 και οι τουριστικές 1,618. Συνολικά διαθέτει 13,016 επιχειρήσεις. Επίσης στην Ρόδο είναι συγκεντρωμένο το 57,7% των συνολικών επιχειρήσεων των Δωδεκανήσων. Η Κως έχει 990 Εμπορικές, 891 Μεταποιητικές, 1,774 Υπηρεσιών και 606 τουριστικές. Συνολικά έχει 4,261 και κατέχει το 18,9 %. Ενώ το Αγαθονήσι που είναι και ένα από τα πιο μικρά νησιά των Δωδεκανήσων έχει μόλις 3 Εμπορικές, 3 Μεταποιητικές, 7 Υπηρεσιών και 3 Τουριστικές Επιχειρήσεις. Το ποσοστό των επιχειρήσεων που είναι συγκεντρωμένες σε σχέση με όλα τα Δωδεκάνησα είναι 0,1%. Γενικά στα Δωδεκάνησα το 25% των επιχειρήσεων είναι Εμπορικές, το 25,5% Μεταποιητικές, το 36,5% Υπηρεσιών και το 13% Τουριστικές.

(www.ebed.gr)

3.8. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Με βάση το βιβλίο του κυρίου Λογοθέτη Μ. <<Η οικονομία της Δωδεκανήσου κατά τα έτη 1990-2010>>, η διαφήμιση των νήσων της Ρόδου, της Κω αλλά και των υπολοίπων, με σκοπό την ανάπτυξη του τουρισμού είχε αρχίσει να απασχολεί τους τοπικούς φορείς μετά την μεταπολίτευση. Οι πρώτες ενέργειες έγιναν από το Επιμελητήριο Δωδεκανήσου, την Ένωση Ξενοδόχων Ρόδου, την Ένωση Τουριστικών Πρακτόρων καθώς και τον δήμο της Ρόδου. Έτσι λοιπόν οι εκπρόσωποι των παραπάνω φορέων δημιούργησαν το 1974 την άτυπη Επιτροπή Τουριστικής Διαφήμισης Ρόδου της οποίας έδρα ήταν το Επιμελητήριο με συντονιστή τον διευθυντή του, τον κύριο Μιλτιάδη Λογοθέτη. Το 1991 την τουριστική προβολή των νησιών ανέλαβε η Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής (NETΠ), την επιτροπή αυτή την αποτελούσαν 7 μέλη και η χρηματοδότηση της τουριστικής προβολής των Δωδεκανήσων γινόταν κατά το 50% από τον ΕΟΤ και το υπόλοιπο 50% από τον ΟΤΑ και τις παραγωγικές τάξεις του νομού. Όμως ούτε αυτός ο φορέας ήταν ικανός να καλύψει τις ανάγκες προβολής των νησιών. Αποφασίστηκε στην συνέχεια το 1996 η ίδρυση ενός οργάνου που νομιμοποιούσε την άτυπη Επιτροπή και λειτουργούσε με κανόνες ιδιωτικού δικαίου. Έτσι λοιπόν δημιουργήθηκε το σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την ονομασία ΠΡΟΤΟΥΡ (Οργανισμός Προώθησης Ροδιακού Τουρισμού) του οποίου μέλη είναι: ο ΟΤΑ της Ρόδου, το Επιμελητήριο, η Ένωση Ξενοδόχων, η Ένωση Πρακτόρων, ο Σύνδεσμος Ενοικιαζομένων Δωματίων, ο Εμπορικός Σύλλογος κ.τ.λ. Η Διοίκηση του ΠΡΟΤΟΥΡ γίνεται από το διοικητικό Συμβούλιο με πρόεδρο τον Δήμαρχο της Ρόδου και οι αποφάσεις πραγματοποιούνται από την Εκτελεστική Επιτροπή της οποίας πρόεδρος είναι ο πρόεδρος της Ένωσης Ξενοδόχων. Η χρηματοδότηση του οργανισμού γινόταν αρχικά κατά 60 εκατ, δραχμές από τον ΟΤΑ, κάποιο ποσοστό από τα έσοδα του δημοτικού φόρου πήγαιναν εκεί. Επίσης κατά 40 εκατ.δρχ από το Επιμελητήριο, κατά 30 εκατ, δρχ από την Ένωση Ξενοδόχων ποσό το οποίο χωριζόταν σε δύο μέρη: α) σε μετρητά και β) στις εγκαταστάσεις, στον εξοπλισμό αλλά και στο προσωπικό(διευθυντής, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό) της Ένωσης το οποίο συμμετείχε με τις υπηρεσίες του.

Στην Κω από το 1998 λειτουργούσε ο ΔΟΤ(Δημοτικός Οργανισμός Τουρισμού) ενώ το 2001 ιδρύεται ο Ενιαίος Φορέας Τουρισμού Κω-Νισυρου ο φορέας αυτός έχει ως ρόλο το marketing του τουρισμού της Κω καθώς και την προβολή και διαφήμιση του νησιού. Εξαιτίας της δημιουργίας του Ενιαίου Φορέα, οι αρμοδιότητες του ΔΟΤ συρρικνώθηκαν και περιορίστηκε στην διατήρηση ενός Γραφείου Πληροφοριών με σκοπό την εξυπηρέτηση των τουριστών. Ο ενιαίος Φορέας είναι μία αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία διευθυντής της οποίας είναι ο κύριος Νίκος Σοφός. Το Διοικητικό συμβούλιο το αποτελούν οι εκπρόσωποι των εταιρών και πρόεδρος είναι ο δήμαρχος του νησιού. Σύμφωνα με το καταστατικό της εταιρείας η ετήσια εισφορά των εταιρών είναι 235,000 ευρώ και κατανέμεται ως εξής: Δήμος Κω 170,000, Δήμος Νισύρου και Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου από 30,000, Ένωση Ξενοδόχων Κω 5,000 ευρώ και τέλος το Σωματείο των Ενοικιαζομένων Διαμερισμάτων Κω και ο Σύνδεσμος Τουριστικών Γραφείων Κω το συμβολικό ποσό των 100 ευρώ. Κάποιες

από τις δράσεις του Ενιαίου Φορέα Τουρισμού είναι: η συμμετοχή σε εκθέσεις εσωτερικού και εξωτερικού, η συμμετοχή σε workshops, η εκτύπωση διαφημιστικών εντύπων της Κω και Νισύρου και η πρόσκληση-φιλοξενία δημοσιογράφων και πωλητών ξένων τουριστικών οργανισμών.

Επίσης εκτός την Ρόδο και την Κω και σε άλλα νησιά της Δωδεκανήσου δημιουργήθηκαν οργανισμοί που ασχολούνται με τον τουρισμό όπως ήταν ο Δημοτικός Οργανισμός Τουρισμού. Ακόμη υπήρχαν Επιτροπές Τουρισμού οι οποίες ορίζονταν από το δημοτικό συμβούλιο κάθε δήμου και συνεργάζονταν στενά με τον ΔΟΤ. Ένας ακόμη οργανισμός σε επίπεδο Νομαρχίας που ασχολούνταν με την τουριστική προβολή και διαφήμιση ήταν και Δωδεκανησιακός Οργανισμός Τουρισμού. Τα έργα αυτού του οργανισμού ήταν: εκπόνηση τουριστικών προγραμμάτων ανάπτυξης, η συμμετοχή σε εκθέσεις και διάφορες άλλες εκδηλώσεις καθώς και θέματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος. Αυτός ο οργανισμός αποτελούνταν από το διοικητικό συμβούλιο στο οποίο πρόεδρος ήταν ο Νομάρχης, επίσης μέρος έπαιρναν οι νομαρχιακοί σύμβουλοι και οι εκπρόσωποι των παραγωγικών τάξεων. Η υλοποίηση των έργων του ΔΟΤ γινόταν με επιχορήγηση της Νομαρχίας ύψους 300,000 χιλιάδων ευρώ. Μετά όμως την μεταρρύθμιση του <<Καλλικράτη>> ο ΔΟΤ καταργήθηκε το έργο του οποίου συνέχισε η Διεύθυνση Τουρισμού της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Έδρα της οποίας είναι πλέον η Ρόδος και υπεύθυνος είναι ο Αντιπεριφερειάρχης.

Λόγω του ότι στην πλειονότητά του ο τουρισμός της Δωδεκανήσου προέρχεται από το εξωτερικό, η προβολή και η διαφήμιση της είναι το πιο σημαντικό μέσον για τη προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης ενός τόπου.

3.9. ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Παρόλο την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής αυτής υπάρχουν αρκετά προβλήματα τα οποία χρήζουν αντιμετώπισης για να συνεχίσει να είναι πόλος έλξης πολλών τουριστών. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα κυριότερα προβλήματα και οι λύσεις τους:

Προβλήματα	Προτεινόμενες Λύσεις
Εποχικότητα: παρατηρείται συρρίκνωση της τουριστικής περιόδου τους μήνες Ιούνιο-Σεπτέμβριο. Καθώς το 80% των αφίξεων συγκεντρώνεται σ' αυτούς τους μήνες. Οι συνέπειες της εποχικότητας είναι: α) στα ξενοδοχεία δημιουργείται πρόβλημα βιωσιμότητας, αφού μένουν αρκετούς μήνες κλειστά και χωρίς έσοδα.	Η αντιμετώπιση του προβλήματος μπορεί να γίνει με την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού όπως είναι ο θαλάσσιος τουρισμός και οι κρουαζιέρες καθώς και ο συνεδριακός τουρισμός. Επίσης πολύ σημαντικό ρόλο μπορούν να παίξουν και οι αεροπορικές εταιρίες χαμηλού κόστους. Όλα αυτά μπορούν να συμβούν

<p>β) οι υποδομές ενός τόπου(λιμάνια αεροδρόμια, δρόμοι) υπολειπόμενες και πάλι μένουν χωρίς έσοδα για μεγάλο χρονικό διάστημα, ενώ τους μήνες που παρατηρείται μεγάλη τουριστική κίνηση αποδεικνύονται ανεπαρκείς, γ)υπάρχει ανασφάλεια στους εργαζομένους, διότι δεν υπάρχει μία σταθερότητα στις οικονομικές αποδοχές τους και δ) υπάρχει υποβάθμιση του περιβάλλοντος από την εντατική χρήση του φυσικού πλούτου ενός τόπου, η οποία στο μέλλον θα επιβαρύνει τις επόμενες γενιές, αφού θα καταβληθεί υψηλότερο κόστος αποκατάστασης με ταυτόχρονα μικρότερη απόδοση των πόρων.</p>	<p>για να ενισχυθούν οι πιο αδύναμοι όσον αφορά τον αριθμό αφίξεων και ακραίοι μήνες.(Απρίλιο και Οκτώβριο)</p>
<p>Διαφήμιση: η προβολή και η διαφήμιση της Δωδεκανήσου ως τουριστικός προορισμός γίνεται από πολλούς και διαφορετικούς φορείς που ο κάθε ένας από αυτούς εφαρμόζει την δική του πολιτική, με αποτέλεσμα πολλές απ' αυτές τις επιμέρους διαφημιστικές δράσεις να είναι αναποτελεσματικές.</p>	<p>Πρέπει να δημιουργηθεί ένας κεντρικός φορέας ο οποίος θα ασχολείται με την διαφήμιση όλων των Δωδεκανήσων. Δηλαδή να θέτει ένα ετήσιο σχέδιο δράσης, καθώς και να παρακολουθεί και να συντονίζει την εκτέλεσή του.</p>
<p>Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και γενικότερα αυτές που ασχολούνται με τον τουρισμό δεν είναι επανδρωμένες σε μεγάλο βαθμό με άτομα τα οποία είναι γνώστες του αντικειμένου.</p>	<p>Να δημιουργηθούν σχολές τουριστικών επαγγελματιών και Πανεπιστήμια, από τα οποία θα αποφοιτούν άτομα που θα είναι κατάλληλα καταρτισμένα έτσι ώστε να προσφέρουν με σωστό τρόπο τις υπηρεσίες τους.</p>
<p>Ένας τρόπος για να συνεχίσει να είναι ελκυστικός τουριστικός προορισμός θα πρέπει οι κάτοικοι του να τον αγαπούν και να τον σέβονται και αυτό συνεπάγεται στο να μην τον καταστρέφουν και να τον μολύνουν. Έχει παρατηρηθεί ότι πολλές ξενοδοχειακές μονάδες ρίχνουν τα λήμματα τους στην θάλασσα. Αρκετοί είναι και οι τουρίστες οι οποίοι μολύνουν το περιβάλλον πετώντας σκουπίδια.</p>	<p>Για να μπορέσει να εξαλειφθεί αυτό το φαινόμενο θα πρέπει να υπάρχουν υποδομές(κάδοι απορριμάτων, βιολογικός καθαρισμός), έλεγχος και να επιβάλλονται βαριά πρόστιμα σε όσους δεν συμμορφώνονται.</p>
<p>Οι κάτοικοι λόγω του τουρισμού ξεχνάνε</p>	<p>Υπάρχουν πολλοί τρόποι για την</p>

<p>την παράδοση τους και αυτό στο μέλλον μπορεί να μειώσει την ελκυστικότητα του τόπου τους</p>	<p>αποφυγή αυτού του γεγονότος π.χ τα σχολεία μπορούν να συμβάλουν με το δικό τους τρόπο καθώς και οι τοπικοί φορείς διοργανώνοντας διάφορες εκδηλώσεις</p>
<p>Ο τουρισμός της Δωδεκανήσου σύμφωνα με τον κύριο Λογοθέτη Μ. ως επί το πλείστον προέρχεται από το εξωτερικό. Προσφέρονται λοιπόν ταξιδιωτικά πακέτα μέσω των ξένων γραφείων ταξιδιών ή αλλιώς των tour operators όπως έχει επικρατήσει να τους αποκαλούν, με αποτέλεσμα να επιβάλουν την δική τους τιμολογιακή πολιτική και πολλά από τα χρήματα μα μένουν στο εξωτερικό.</p>	<p>Τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν έτσι ώστε να επηρεαστεί, έστω και σε μικρό βαθμό το ολιγοπωλιακό καθεστώς των ξένων εταιριών είναι: α) να ιδρυθεί ένας εθνικός αερομεταφορέας charter και γραφεία ταξιδιών στους τόπους προέλευσης των επισκεπτών μας και β) να προωθηθεί ο εγχώριος τουρισμός.</p>
<p>Λόγω της ανάπτυξης του τουρισμού έχει παρατηρηθεί συρρίκνωση και τεράστια μείωση της δραστηριότητας των άλλων παραγωγικών κλάδων (π.χ γεωργία, κτηνοτροφία)</p>	<p>Θα πρέπει το κράτος να δίνει κίνητρα ώστε οι κάτοικοι των περιοχών αυτών να ασχολούνται και με την πρωτογενή παραγωγή. Αυτό σαν παράδειγμα θα μπορούσε να βοηθήσει και την ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού.</p>
<p>Δεν υπάρχουν επαρκείς λιμενικές εγκαταστάσεις έτσι ώστε να μπορούν να προσεγγίσουν κρουαζιερόπλοια και άλλα σκάφοι αναψυχής.</p>	<p>Κρίνεται λοιπόν απαραίτητη η ανάπλαση των Δωδεκανησιακών λιμανιών και η κατασκευή μαρίνων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστών τους μήνες αιχμής</p>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια η χώρα μας βρίσκεται σε μία πολύ δυσμενή θέση λόγω της οικονομικής κρίσης. Ο τουρισμός είναι ένας παράγοντας ο οποίος μπορεί να παίξει πολύ σημαντικό ρόλο στην εξάλειψη της ύφεσης.

Οι προβλέψεις για το μέλλον του ελληνικού τουρισμού είναι αρκετά αισιόδοξες. Εκτιμάτε ότι ύστερα από την επιτυχία-ρεκόρ που σημείωσε ο ελληνικός τουρισμός το 2013, ο τουριστικός τομέας θα αυξηθεί επιπλέον κατά 10% το 2014. Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ξ.Ε.Ε. η αγορά της Μεγάλης Βρετανίας σημειώνει αύξηση στις προκρατήσεις πάνω από το 10%. Όσον αφορά τις προβλέψεις της Ρώσικης αγοράς είναι επίσης θετικές και αναφέρονται σε άνοδο πάνω από το 15%. Τα στοιχεία των μεγαλύτερων tour operators που αφορούν τους Γερμανούς τουρίστες μας δείχνουν ότι καταβάλλεται μία σημαντική προσπάθεια έτσι ώστε να ξανά αρχίσει η Γερμανική αγορά να επιλέγει την Ελλάδα για τις διακοπές της. Επίσης οι εκτιμήσεις της Ξ.Ε.Ε για τις Σκανδιναβικές χώρες είναι ότι θα σημειώσουν αύξηση η οποία θα ξεπεράσει το 10%. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι ο εθνικός αερομεταφορέας της Δανίας SAS Scandinavian Airlines ανακοίνωσε την ενεργοποίηση 25 νέων δρομολογίων προς την Ελλάδα. Ακόμη η Γαλλία η οποία σημείωσε αύξηση το 2013 θα συνεχίσει σύμφωνα με τις προβλέψεις να σημειώνει ανοδική πορεία με ποσοστό που φθάνει έως το 10%. Ένας λόγος ο οποίος έπαιξε το 2013 σημαντικό ρόλο αλλά θα συνεχίσει να ωφελεί την τουριστική κίνηση και τα επόμενα χρόνια είναι το γεγονός ότι πραγματοποιήθηκε μείωση του Φ.Π.Α στην εστίαση με αποτέλεσμα την αύξηση της ζήτησης καθώς και την τόνωση της ελληνικής οικονομίας. Ακόμη μια μακροχρόνια πρόβλεψη σύμφωνα με την μελέτη του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού αναφέρει ότι το 2020 οι τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα θα φθάσουν τα είκοσι εκατομμύρια. Ένα πολύ μεγάλο μέρος των τουριστών αυτών θα επιλέξουν τα Δωδεκάνησα ως προορισμό. Όπως ανέφερα και πιο πάνω τα Δωδεκάνησα έχουν αναπτυχθεί πάρα πολύ όσον αφορά τον τουριστικό τομέα και συνεχώς γίνονται προσπάθειες από τις τοπικές κυβερνήσεις αλλά και από τους ιδιώτες επιχειρηματίες για συνεχή βελτίωση. Στην συνέχεια καταγράφονται κάποιες προτάσεις οι οποίες αν υλοποιηθούν, κατά προσωπική μου άποψη θα βοηθήσουν σε μεγάλο βαθμό στην καλύτερη εξυπηρέτηση των επισκεπτών των Δωδεκανήσων καθώς και στην ανάπτυξη του τουρισμού:

- Όσον αφορά τον θαλάσσιο τουρισμό πρέπει να κατασκευαστούν μαρίνες σε όλα τα νησιά με σκοπό την προσέλκυση σκαφών αναψυχής. Επίσης τα Δωδεκάνησα βρίσκονται σε ένα σημείο του Αιγαίου Πελάγους το οποίο είναι πλούσιο σε ψάρια.

Αυτό μπορούν κάποιοι ιδιώτες να το εκμεταλλευτούν και νοικιάζουν τα σκάφοι τους σε τουρίστες οι οποίοι είναι λάτρεις του ψαρέματος, και να αποκτήσουν σημαντικά έσοδα με αυτό τον τρόπο.

- Η δημιουργία καταλυμάτων τα οποία θα είναι μεν μικρά σε μέγεθος αλλά μέσα σε αυτά θα επικρατεί η πολυτέλεια, έτσι ώστε να μπορούν να φιλοξενήσουν τουρίστες με υψηλές προσδοκίες και απαιτήσεις, διότι πολλοί από αυτούς θα προέρχονται από χώρες-αναδυόμενες οικονομίες και θα αναζητούν την χλιδή.

- Να δημιουργηθούν καταλύματα κατάλληλα να φιλοξενήσουν άτομα μεγάλης ηλικίας τα οποία αναζητούν έναν προορισμό με πολύ καλές καιρικές συνθήκες με σκοπό την ξεκούρασή και την αναψυχή. Τα Δωδεκάνησα είναι ένας τόπος όπως έχουμε προαναφέρει ο οποίος έχει υψηλές θερμοκρασίες και μεγάλη ηλιοφάνεια κατά το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου. Αυτού του είδους ο τουρισμός μπορεί να βοηθήσει και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

- Η πρόοδος της τεχνολογίας και ο εκσυγχρονισμός των μέσων μεταφοράς μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στο να ενταχθούν και άλλες περιοχές του νομού Δωδεκανήσων στον τουριστικό χάρτη. Αυτό μπορεί να συμβεί για παράδειγμα με τη δημιουργία υδατοδρομίων. Οι εκτιμήσεις που έχουν γίνει μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα υδροπλάνα θα βοηθήσουν στον εσωτερικό τουρισμό σημαντικά ,διότι είναι μία πολύ φθηνή και ασφαλής λύση.

- Η αγροτική παραγωγή μπορεί επίσης να βοηθήσει τον τουρισμό αλλά και το ανάποδο. Οι τουρίστες έχουν την δυνατότητα να δοκιμάσουν τα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα μέσα στα ξενοδοχεία και αν τους αρέσουν φεύγοντας μπορούν να τα αγοράσουν από την τοπική αγορά και να τα μεταφέρουν στην χώρα τους. Ή ακόμα να τα αναζητήσουν στα δικά τους ντόπια σούπερ μάρκετ. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να αναπτυχθεί και η εξαγωγή των αγροτικών τοπικών προϊόντων. Ακόμη επειδή κάθε τόπος της Ελλάδας έχει τα δικά του παραδοσιακά εδέσματα και ποτά αυτό θα είναι ένα επιπλέον κίνητρο για τον τουρίστα να επισκεφτεί περισσότερα μέρη της Ελλάδας για να τα γευτεί και να τα γνωρίσει.

- Λόγω της μεγάλης και συνεχούς αυξανόμενης προσέλευσης των τουριστών, οι πύλες εισόδου και εξόδου, δηλαδή τα λιμάνια και τα αεροδρόμια είναι ανεπαρκή για αυτό τον λόγο πρέπει να δημιουργηθούν κατάλληλες εγκαταστάσεις έτσι ώστε να μπορούν να καλύψουν την ζήτηση. Επίσης θα πρέπει να κατασκευαστούν νέοι δρόμοι δια μέσω των οποίων οι τουρίστες θα μπορούν να εξερευνούν καλύτερα τον φυσικό πλούτο του εκάστοτε τόπου και τέλος να αυξηθούν και τα μέσα μεταφοράς(ταξί και λεωφορεία) τα οποία θα ικανοποιούν τους ντόπιους αλλά και τους επισκέπτες του κάθε νησιού. Αν υλοποιηθούν όλα τα παραπάνω, θα μπορέσει να αναπτυχθεί ο τουριστικός προορισμός της Δωδεκανήσου αλλά και η ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Το βασικό τουριστικό προϊόν της Ελλάδας(ήλιος, θάλασσα, φιλοξενία)έχει παλιώσει και τείνει τα τελευταία χρόνια να διαφοροποιηθεί. Αυξημένη ζήτηση ενδιαφέροντος έχουν παρουσιάσει οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού(θαλάσσιος τουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, συνεδριακός τουρισμός, ιατρικός τουρισμός κ.λ.π).Σύμφωνα με κάποιες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί το 25 % των ευκατάστατων ευρωπαϊών τουριστών με υψηλό μορφωτικό επίπεδο αναζητούν απόκτηση εμπειριών αδιαφορώντας για το κόστος. Τα Δωδεκάνησα είναι ένας τόπος που μπορεί να προσελκύσει τέτοιου ενδιαφέροντος τουρίστες αν εκμεταλλευθεί τους φυσικούς της πόρους, την πλούσια ιστορία και τον πολιτισμό της καθώς και τα ήθη και έθιμά της. Όλα τα παραπάνω θα πρέπει να συνδυαστούν με την νεωτεριστική επιχειρηματικότητα για να μπορέσουν να προσφέρουν κέρδη και επενδυτικές ευκαιρίες στην περιοχή αυτή. Επίσης οι τουρίστες για να περάσουν ήρεμα και ανέμελα τις διακοπές τους, είναι πολύ σημαντικό να διακατέχονται από το αίσθημα της ασφάλειας. Οι τοπικές επιχειρήσεις μπορούν να το πετύχουν αυτό μέσω του εξοπλισμού τους με σύγχρονα συστήματα ασφαλείας (π.χ. συναγερμούς) και με την πρόσληψη ατόμων ειδικά καταρτισμένων οι οποίοι θα προσέχουν τα κτίρια . Είναι εμφανές ότι οι ανάγκες των τουριστών αλλά και οι απαιτήσεις τους έχουν αλλάξει σε μεγάλο βαθμό με το πέρασμα του χρόνου. Για να μπορέσει η Δωδεκάνησος να έχει ένα λαμπρό μέλλον και για να παραμείνει ανταγωνιστική διατηρώντας μία από τις πρώτες θέσεις προτιμήσεως των τουριστών θα πρέπει να υλοποιηθούν όλες οι παραπάνω προτάσεις..

(www.investingreece.gr)

(www.sete.gr)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Είναι από όλους αποδεκτό ότι ο τομέας του Τουρισμού για την Ελληνική οικονομία γενικά αλλά και για την Δωδεκανησιακή οικονομία ειδικότερα αποτελεί τον πιο παραγωγικό κλάδο.

Τα Δωδεκάνησα ανήκουν στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και βρίσκονται στο νοτιοανατολικό τμήμα του Ελλαδικού χάρτη. Σημαντικό πλεονέκτημα είναι το γεγονός ότι η απόσταση του ενός νησιού από το άλλο είναι σχετικά μικρή όμως σημαντικό μειονέκτημα είναι και το γεγονός ότι η Ελληνική Πρωτεύουσα είναι αρκετά μακριά από τα Δωδεκάνησα.

Ένας σημαντικός παράγοντας στον οποίο οφείλεται η τουριστική ανάπτυξη του τόπου αυτού είναι οι καιρικές συνθήκες της περιοχής. Η ηλιοφάνεια είναι το κύριο χαρακτηριστικό του κλίματός τους το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου.

Ο πληθυσμός της Δωδεκανήσου από το 1951 έως το 2001 έχει αυξηθεί κατά το ποσοστό του 53%. Πιο συγκεκριμένα το 1951 οι κάτοικοι του νομού ήταν 121,480 και το 2001 έφθασαν τους 188,279. Πληθυσμιακή αύξηση έχει παρατηρηθεί και σε άλλες τουριστικές περιοχές της Ελλάδας. Αλλά στην Δωδεκάνησο έχει σημειωθεί η μεγαλύτερη μεταβολή του πληθυσμού.

Η οικονομία των Δωδεκανήσων ήταν στηριζόμενη κυρίως στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα. Όμως σήμερα το εμπόριο και ο τουρισμός έχει αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό και κατέχει το 29% (2005) του ΑΕΠ της Δωδεκανήσου. Επίσης σύμφωνα με τον ΣΔΕΑ τα Δωδεκάνησα βρίσκονται στην τρίτη θέση με τιμή 49,3.

Η συγκοινωνία που ενώνει τα Δωδεκάνησα μεταξύ τους αλλά και με την υπόλοιπη Ελλάδα κατά τους θερινούς μήνες είναι ικανοποιητική όμως τον χειμώνα τα δρομολόγια είναι ελάχιστα με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα.

Η ιστορία των Δωδεκανήσων είναι επίσης πλούσια. Λόγω της γεωγραφικής τους θέσης πολλοί ήταν αυτοί οι οποίοι θέλησαν να τα κατακτήσουν όπως είναι οι Ιωαννίτες Ιππότες, οι Τούρκοι και οι Ιταλοί. Όμως το 1947 άρχισαν να αποτελούν και πάλι κομμάτι της Ελληνικής επικράτειας.

Η περιοχή των Δωδεκανήσων χαρακτηρίζεται σεισμική καθώς κάθε χρόνο σημειώνονται σεισμοί μικρής κλίμακας ρίχτερ. Όμως το 1933 σημειώθηκε ο πιο καταστροφικός ύψους 6,6 της κλίμακας ρίχτερ.

Τουρισμός είναι η μετακίνηση ενός ή πολλών ανθρώπων από έναν τόπο σε έναν άλλο καθώς και η διαμονή τους με σκοπό την αναψυχή και την ξεκούραση. Την εμπειρία του τουρισμού από τον 19^ο αι και ύστερα άρχισαν να την απολαμβάνουν όλοι οι άνθρωποι ανεξαρτήτως κοινωνικής τάξης. Οι κύριοι λόγοι ανάπτυξης του τουρισμού είναι: η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, ο εκσυγχρονισμός των μέσων μεταφοράς και η βελτίωση των οδικών δικτύων, η ειρήνη και η μόρφωση.

Τα είδη του τουρισμού είναι: α) ο εγχώριος τουρισμός, β) ο εξερχόμενος τουρισμός γ) ο εισερχόμενος τουρισμός δ) ο εισερχόμενος τουρισμός, ε) ο διεθνής τουρισμός, στ) ο εσωτερικός τουρισμός, η) ο εθνικός τουρισμός και θ) ο μαζικός τουρισμός.

Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι μία μορφή τουρισμού που προσελκύει τουρίστες οι οποίοι αγαπούν την φύση καθώς και τα ήθη και τα έθιμα ενός τόπου. Οι μορφές του εναλλακτικού τουρισμού είναι οι παρακάτω: Θρησκευτικός, τουρισμός, Αγροτουρισμός, Θαλάσσιος Τουρισμός, Οικοτουρισμός, Πολιτιστικός Τουρισμός, Αθλητικός Τουρισμός, Ιαματικός Τουρισμός, Εκπαιδευτικός Τουρισμός, Συνεδριακός Τουρισμός και Ιατρικός Τουρισμός.

Τα αποτελέσματα της ανάπτυξης του τουρισμού είναι και θετικά αλλά και αρνητικά. Ο τουρισμός βοηθάει σημαντικά στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, μειώνει το φαινόμενο της μετανάστευσης, βοηθάει στην αύξηση του εμπορίου, στην αύξηση του ΑΕΠ και βοηθάει στην κάλυψη του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου. Άλλα οφέλη του τουρισμού είναι ότι μέσα από αυτόν δίνετε η δυνατότητα στον τουρίστα να γνωρίσει τα ήθη και τα έθιμα του τόπου που επισκέπτεται. Επίσης ο τουρισμός βοηθάει στο να παρακινήσει τους κατοίκους μιας περιοχής να μάθουν την ιστορία του τόπου τους με σκοπό να την μεταφέρουν στους τουρίστες. Άλλο ένα πλεονέκτημα του τουρισμού είναι ότι μπορεί να βοηθήσει στην προστασία του περιβάλλοντος όταν η ανάπτυξή του γίνει σωστά και με αίσθημα περιβαλλοντικής συνείδησης. Σημαντικά μειονεκτήματα είναι η αύξηση της εγκληματικότητας και των μεταδιδόμενων νοσημάτων καθώς και η μόλυνση του περιβάλλοντος. Επίσης λόγω του τουρισμού πολλοί ήταν εκείνοι οι οποίοι εγκατέλειψαν τα παραδοσιακά επαγγέλματα για να ασχοληθούν με το νέο αυτό κλάδο. Ακόμη η έλευση των τουριστών δημιουργεί αλλοίωση των ηθών και των εθίμων μιας περιοχής και τέλος το γεγονός ότι ο τουρισμός δεν αναπτύσσεται σε όλες τις περιοχές ομοιόμορφα δημιουργεί περιφερειακή ανισότητα.

Ένας τουρίστας ο οποίος θα επιλέξει τα Δωδεκάνησα για τις διακοπές του έχει τη δυνατότητα να δει πάρα πολλά αξιοθέατα μερικά από τα οποία είναι: η Μεσαιωνική πόλη της Ρόδου, το ηφαίστειο της Νισύρου, ο Πλάτανος του Ιπποκράτη, το σπήλαιο της Αποκάλυψης, το πολεμικό μουσείο της Λέρου και το Ναυτικό μουσείο της Καλύμνου.

Η Δωδεκανησιακή οικονομία εξαρτάτε κυρίως από τον τουρισμό. Τα πιο τουριστικά ανεπτυγμένα νησιά είναι η Ρόδος και η Κως. Από το 1950 και μετά ξεκίνησε με αργά βήματα η τουριστική ανάπτυξη τους. Εξαιτίας του πολέμου είχαν σημειωθεί πολλές καταστροφές. Αρχισαν λοιπόν να κατασκευάζονται καινούργια οδικά δίκτυα και υποδομές. Από το 1961 και μετά παρουσιάζεται μία πιο συστηματική αύξηση του τουρισμού. Οι αφίξεις εκείνη την χρονολογία είχαν φτάσει τις 61,148 και οι διανυκτερεύσεις τις 405,562. Ενώ το 2013 οι αφίξεις έφτασαν τις 2,713,885 και τις διανυκτερεύσεις τις 21,438,030. Σε αυτό το χρονικό διάστημα η πορεία της κίνησης ήταν αυξητική. Στα έτη 1975, 1996, 2002, 2004 και 2008 σημειώθηκε μία μείωση στις αφίξεις και τις διανυκτερεύσεις. Οι κύριες τουριστικές αγορές της Ελλάδας με βάση τις αφίξεις που σημειώθηκαν το 2000 είναι η Γερμανία, η Αγγλία, η Ιταλία, η Σουηδία, η Ολλανδία, η Αυστρία, η Δανία, η Ελβετία, το Ισραήλ και η Νορβηγία.

Επίσης ο μέσος όρος της κατά κεφαλήν δαπάνης ανά επίσκεψη των τουριστών στην Ελλάδα είναι 669,9 και στην Ρόδο 739,7. Ενώ ο μέσος όρος της κατά κεφαλήν δαπάνης ανά διανυκτέρευση των τουριστών στην Ελλάδα είναι 72,9 και στην Ρόδο 82,5.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που μας δίνει ο Ξ.Ε.Ε. στα Δωδεκάνησα υπάρχουν 1,041 μονάδες, 72,352 δωμάτια και 140,456 κλίνες. Ενώ στην Ελλάδα υπάρχουν 700,933 κλίνες.

Οι ενεργές επιχειρήσεις που βρίσκονται στα Δωδεκάνησα είναι 22,540 και από αυτές το 25% ανήκει στο εμπορικό τμήμα, το 25,5% στο μεταποιητικό, το 36,5% στο υπηρεσιών και το 13,0% στο τουριστικό.

Σημαντική είναι και η συμβολή της τουριστικής προβολής των Δωδεκανήσων. Οι φορείς οι οποίοι ασχολήθηκαν με αυτόν τον τομέα είναι : η Επιτροπή τουριστικής διαφήμισης Ρόδου, η Νομαρχιακή επιτροπή τουριστικής προβολής, ο Προτούρ, ο Δοτ, ο Ενιαίος Φορέας τουρισμού Κω – Νισύρου και ο Δωδεκανησιακός οργανισμός τουρισμού.

Παρότι ο τουρισμός στα Δωδεκάνησα σημειώνει σημαντική ανάπτυξη πολλά είναι και τα προβλήματα που υπάρχουν, τα οποία με την υλοποίησή τους θα βοηθήσουν σε σημαντικό βαθμό στο να συνεχίσει η Δωδεκάνησος να βρίσκεται στις πρώτες θέσεις των προτιμήσεων των τουριστών.

Η εκτίμηση των αρμόδιων υπηρεσιών είναι πως το μέλλον του τουρισμού στην Ελλάδα και στα Δωδεκάνησα θα συνεχίσει να σημειώνει αυξητικές τάσεις. Αυτό το γεγονός πρέπει να το εκμεταλλευτούν όσοι εμπλέκονται άμεσα και έμμεσα με τον τουριστικό κλάδο. Θα πρέπει δηλαδή να ενημερώνονται συνεχώς για τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των τουριστών καθώς και για τον εκσυγχρονισμό της τεχνολογίας γιατί συνεχώς διαφοροποιούνται και εξελίσσονται. Τέλος όλοι γνωρίζουμε ότι στις περισσότερες τουριστικές περιοχές προσπαθούν διάφοροι επιχειρηματίες να βγάλουν εύκολα χρήματα << φουσκώνοντας >> τις τιμές των προϊόντων. Θα πρέπει λοιπόν όλοι να λειτουργούν για το κοινό καλό και να μην αισχροκερδούν εις βάρος των τουριστών διότι τέτοιες πράξεις στο μέλλον θα σημειώσουν αρνητικά αποτελέσματα στον τόπο τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Λογοθέτης Μ. (2004) Δωδεκάνησα ένα πολύμορφο πρότυπο βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, έκδοση Επιμελητήριο Δωδεκανήσου, Ρόδος
- Λογοθέτης Μ. (2013) Η οικονομία της Δωδεκανήσου κατά τα έτη 1990-2010: Εξελίξεις και προοπτικές, έκδοση Επιμελητήριο Δωδεκανήσου, Ρόδος
- Λογοθέτης Μ.(1982) Η ευημερία των αριθμών: Δοκίμια πολιτιστικού κοινωνικού και οικονομικού προβληματισμού, Αθήνα
- Λογοθέτης Μ. Τουρισμός και βιώσιμη ανάπτυξη, έκδοση Επιμελητήριο Δωδεκανήσου
- Φίνας Κ.(1991) Η Δωδεκανησιακή Οικονομία από την απελευθέρωση της Δωδεκανήσου μέχρι σήμερα 1947-1989, έκδοση εμπορικού και βιομηχανικού Επιμελητηρίου Δωδεκανήσου, Ρόδος
- Σωτήρης Γ. Φωκάς,(2001) Η Δωδεκάνησος στο κατώφλι της νέας χιλιετίας, έκδοση ΤΕΔΚ (τοπικής ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Δωδεκανήσου).
- Μονοτονική εγκυκλοπαίδεια « Επιστήμη και Ζωή », Εκδοτικές και Εμπορικές Επιχειρήσεις Χατζηϊακώβου Α.Ε.

ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

<http://el.wikipedia.org>
<http://www.aerologio.gr>
<http://www.tripadvisor.com.gr>
<http://www.rodiaki.gr>
<http://www.visitgreece.gr>
<http://www.altertourism.gr>
<http://www.vlioras.gr>
<http://www.ahepahosp.gr>
<http://www.enet.gr>
<http://www.kathimerini.gr>
<http://www.greekarchitects.gr>
<http://www.taxidologio.gr>
<http://www.nisyros.igme.gr>
<http://www.holiday.gr>
<http://www.patmos-island.com>
<http://www.leros-museums.gr>
<http://www.kalymnos.gov.gr>
<http://www.schoolpress.sch.gr>

<http://www.investingreece.gr>
<http://www.tzoumerka.mourgia.gr>
<http://www.parallaximag.gr>
<http://www.istorikathemata.com>
<http://www.grhotels.gr>
<http://www.sete.gr>
<http://www.ebed.gr>
<http://users.sch.gr>
<http://www.ncu.org.cy>
<http://www.gnto.gov.gr>